

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

**Politické aspekty řízení a rozvoje obce Rtyně v
Podkrkonoší**

Eliška Kuldová

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Eliška Kuldová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Politické aspekty řízení a rozvoje obce Rtně v Podkrkonoší

Název anglicky

Political Aspects of Management and Development in the Municipality of Rtně

Cíle práce

Hlavním cílem práce je analyzovat vývoj politických preferencí v obci Rtně v Podkrkonoší. Prvotním úkolem je popsat a zhodnotit výsledky komunálních voleb v časové řadě mezi roky 1994 – 2014. Současně pak objasnit důvody změn v místním politickém spektru. Druhá část zkoumání bude zaměřena na analýzu povolebních komunálních koalic a jejich teoretického ukotvení dle odborné literatury

Metodika

Studium dokumentů a polostrukturované rozhovory

Doporučený rozsah práce

30-40

Klíčová slova

komunální volby, výsledky, hlasy, koalice,

Doporučené zdroje informací

BALÍK, S. *Komunální politika : obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.

ČMEJREK, J. – BUBENÍČEK, V. – ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru : specifika politického života v obcích ČR*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.

ČMEJREK, J. – KOPŘIVA, R. – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. KATEDRA HUMANITNÍCH VĚD. *Základy veřejné správy*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007. ISBN 978-80-213-1626-3.

KOPŘIVA, R. – ČMEJREK, J. – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. KATEDRA HUMANITNÍCH VĚD. *Územní samospráva a lokální demokracie : případová studie města Žatec/ Radek Kopřiva ; školitel Jaroslav Čmejrek*. Disertační práce. Praha: 2009.

KOUDELKA, Z. – PRŮCHA, P. – HAMPLOVÁ, J. *Zákon o obcích (obecní zřízení) : komentář*. Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-335-3.

SVOBODA, I. – SCHELLE, K. – BRNO INTERNATIONAL BUSINESS SCHOOL, – ČESKO. ZÁKON O OBCÍCH (2000), – ČESKO. ZÁKON O KRAJÍCH (2000), – ČESKO. SPRÁVNÍ ŘÁD (2004). *Základy organizace veřejné správy*. Ostrava: Key Publishing, 2007. ISBN 978-80-87071-22-9.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Markéta Jüptnerová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 18. 2. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 1. 3. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 10. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Politické aspekty řízení a rozvoje obce Rtně v Podkrkonoší" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. března 2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí práce paní Ing. Markétě Jüptnerové, Ph.D. za odborné a přínosné rady. Nadále bych ráda poděkovala všem respondentům za jejich ochotu věnovat rozhovor a za poskytnutí důležitých informací.

Politické aspekty řízení a rozvoje obce Rtně v Podkrkonoší

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá politickými aspekty řízení a rozvoje v obce Rtně v Podkrkonoší.

V úvodu jsou obsaženy základní pojmy týkající se veřejné správy, samosprávy, popis obce a jednotlivých orgánů obce. Nadále se práce zaměřuje na charakterizování komunální politiky a komunálních voleb a poslední část je věnována teorii koalic.

Po stručné charakteristice obce Rtně v Podkrkonoší a její demografické analýze práce dále pokračuje komparací voleb do zastupitelstva obce v časové řadě 1994-2014. Z komparace voleb vychází tři významné politické subjekty působící na místní politické scéně. V neposlední řadě je na místní politickou scénu zasazena teorie koalic dle Jüptnera ze které vychází, že Rtně v Podkrkonoší spadá do obcí menší střední velikosti. Nadále je objasněna typologie exekutivních koalic dle Balíka, kde bylo zjištěno, že nejvíce se vyskytující je nadměrná ideově propojená koalice. Závěrem je analýza vybraných politických subjektů působících ve Rtni v Podkrkonoší.

Klíčová slova: komunální volby, výsledky, hlasy, koalice

Political Aspects of Management and Development in the Municipality of Rtně in Podkrkonoší

Abstract

The bachelor thesis concerned on the political aspects of management and development in the village of Rtně in Podkrkonoší.

The introduction includes basic concepts related to public self-government, a description of the municipality and individual authorities of the municipality. Politics focuses the attention to the characterization of municipal and municipal elections, and the last part belongs to the coalition theory.

After a short description of the village Rtně v Podkrkonoší and its demographic analysis, the bachelor thesis continues by comparing the elections to the municipal council in the time series 1994-2014. Three important political entities acting the political scene are based on a comparison of local elections. (What I found out) Especially, Jüptner's theory of coalitions is embedded in the local political scene, from which it follows that Rtně in Krkonoše falls into medium size. The typology of executive coalitions according to Balík is further clarified, where it was found that the most common is an excessive ideologically interconnected coalition. Finally, there is an analysis of selected political entities operating in Rtně v Podkrkonoší.

Keywords: municipal elections, results, votes, coalition

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	15
3.1 Veřejná správa.....	15
3.2 Samospráva	16
3.3 Obec	16
3.4 Orgány obce	17
3.4.1 Zastupitelstvo obce	17
3.4.2 Rada obce.....	19
3.4.3 Starosta a místostarosta obce	20
3.4.4 Obecní úřad.....	21
3.4.5 Orgány zastupitelstva obce a rady obce.....	22
3.4.5.1 Výbory	22
3.4.5.2 Komise.....	23
3.5 Komunální politika a volby.....	23
3.5.1 Volby v České republice od roku 1994 po současnost	23
3.5.2 Komunální politika	23
3.5.3 Komunální volby	23
3.5.4 Volební systém	24
3.5.5 Volební obvod.....	25
3.5.6 Volební dny, vyhlášení voleb	25
3.5.7 Volební kampaň.....	26
3.6 Teorie koalic.....	26
3.6.1 Rozdělení obcí dle Jüptnera.....	26
3.6.1.1 Nejmenší obce (NO).....	27
3.6.1.2 Obce menší střední velikosti (MSO).....	28
3.6.1.3 Obce větší střední velikosti (VSO).....	29
3.6.1.4 Největší obce (NM)	29
3.6.2 Typologie exekutivních koalic dle Balíka	30
3.6.2.1 Jednobarevné rady	30
3.6.2.2 Minimální vítězná ideově propojená koalice	30
3.6.2.3 Minimální vítězná ideově nepropojená koalice.....	30

3.6.2.4	Velká koalice	31
3.6.2.5	Široká koalice	31
3.6.2.6	Všestranická koalice	31
3.6.2.7	Nadměrná ideově propojená koalice	32
3.6.2.8	Nadměrná ideově nepropojená koalice	32
4	Vlastní práce	33
4.1	Charakteristika obce Rтынě v Podkrkonoší	33
4.1.1	Historie města Rтынě v Podkrkonoší	35
4.1.1.1	List Jiřího z Poděbrad	35
4.1.2	Školství	36
4.1.3	Zdravotnictví	36
4.1.4	Sport a kultura	36
4.1.5	Spolky a sdružení	37
4.1.6	Shrnutí	37
4.2	Demografická analýza	38
4.2.1	Počet obyvatel obce	38
4.2.2	Rozložení pohlaví	39
4.2.3	Věková struktura obyvatel	40
4.2.4	Nezaměstnanost	41
4.3	Komunální volby mezi lety 1994–2014	42
4.3.1	Volby do zastupitelstva obce v roce 1994	42
4.3.2	Volby do zastupitelstva obce v roce 1998	42
4.3.3	Volby do zastupitelstva obce v roce 2002	43
4.3.4	Volby do zastupitelstva obce v roce 2006	44
4.3.5	Volby do zastupitelstva obce v roce 2010	45
4.3.6	Volby do zastupitelstva obce v roce 2014	46
4.3.7	Shrnutí	47
4.4	Zařazení obce do velikostního zařazení dle teorie koalic	48
4.4.1	Teorie koalic dle Jüptnera	48
4.4.2	Typologie koalic dle Balíka	49
4.5	Významné subjekty působící na místní scéně	50
4.5.1	Sdružení nezávislých kandidátů (SNK)	50
4.5.2	Křesťanská a demokratická unie – Československá strana (KDU-ČSL) .	50
4.5.3	Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM)	50
4.6	Orgány obce	50
4.7	Analýza vybraných politických subjektů působících ve Rтынi v Podkrkonoší .	51
5	Závěr	53

6 Seznam použitých zdrojů	56
6.1 Bibliografické zdroje.....	56
6.2 Legislativa.....	56
6.3 Elektronické zdroje	57
7 Přílohy	58

Seznam tabulek

Tabulka 1: Rozdělení počtu členů zastupitelstva na počet obyvatel	18
Tabulka 2: Minimální nutná podpora pro kandidaturu NK a SNK	25
Tabulka 3: Rozdělení velikostí obcí dle Jüptnera	27
Tabulka 4: Třídy a typy koalic.....	Chyba! Záložka není definována.
Tabulka 5: Vývoj nezaměstnanosti v roce 2021 v obci Rtně v Podkrkonoší	41
Tabulka 6: Volby do zastupitelstva obce v roce 1994	42
Tabulka 7: Volby do zastupitelstva obce v roce 1998	43
Tabulka 8: Volby do zastupitelstva obce v roce 2002	44
Tabulka 9: Volby do zastupitelstva obce v roce 2006	45
Tabulka 10: Volby do zastupitelstva obce v roce 2010	46
Tabulka 11: Volby do zastupitelstva obce v roce 2014	46

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel v obci Rtně v Podkrkonoší od roku 1869 do roku 2011	38
Graf 2: Rozložení pohlaví v obci Rtně v Podkrkonoší v letech 2015–2020.....	39
Graf 3: Věková struktura obyvatel obce Rtně v Podkrkonoší v letech 2015–2020.....	40

Seznam obrázků

Obrázek 1: Struktura veřejné správy v ČR	15
Obrázek 2: Katastrální mapa obce Rtně v Podkrkonoší	33
Obrázek 3: Znak obce Rtně v Podkrkonoší	34
Obrázek 4: Prapor obce Rtně v Podkrkonoší	34
Obrázek 5: Dům č.p. 53	35

Seznam použitých zkratek

OÚ – obecní úřad

ČR – Česká republika

TZV – tak zvané

NAPŘ. – například

EP – Evropský parlament

NK – nezávislí kandidáti

SNK – sdružení nezávislých kandidátů

č.p. – číslo popisné

ZUŠ – základní umělecká škola

KHH – Koletova hornická hudba

TJ – tělovýchovná jednota

TŠ – taneční škola

ČZS – Český zahrádkářský svaz

KDU-ČSL – Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová

KSČM – Komunistická strana Čech a Moravy

ODS – Občanská demokratická strana

MěÚ – Městský úřad

1 Úvod

Bakalářská práce se zabývá politickými aspekty řízení a rozvoje obce Rтынě v Podkrkonoší. Rтынě v Podkrkonoší se nachází v okrese Trutnov. Obec je obklopena krásnou přírodou a díky kopcovitému terénu lze z vrcholků dohlédnout až na nejvyšší horu Sněžku. Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, a to teoretickou a praktickou. V teoretické části se autorka zabývá studiem a popisem veřejné správy, samosprávy a následně teoretickým definováním obce a orgánů obce. Nadále je v teoretické části popsán pojem komunální politiky a s tím související pojem komunálních voleb. Následuje historie vývoje komunálních voleb v České republice od roku 1994 po současnost. V další části práce definuje pojmy volební systém, volební obvod, volební dny a vyhlášení voleb a v neposlední řadě volební kampaň. V poslední části teoretických východisek se autorka zabývá teorií koalic dle Jüptnera a typologii exekutivních koalic dle Balíka. Obce jsou dle této teorie rozděleny do čtyř skupin a popsány jednotlivě. Seznámení se s teoretickou částí je nutné pro propojení s praktickou částí bakalářské práce.

Charakteristika obce Rтынě v Podkrkonoší je strukturována v první části praktické části bakalářské práce. Lze se zde dočíst o historii obce, školství, zdravotnictví, kultuře nebo spolicích. V další části se autorka zabývá demografickou analýzou obce. Následuje část posuzování komunálních voleb v časové řadě 1994-2014. Autorka zde porovnává účast na volbách, počet hlasů, které získaly jednotlivé strany případně jména zastupitelů obce pro jednotlivá volební období. Dle teorie komunálních koalic je obec zařazena do obce menší střední velikosti a jsou zkoumány teoretická východiska s praktickou situací. Pomocí typologie koalic jsou zkoumány jednotlivé koalice po volbách mezi lezy 1994-2014. Významné subjekty působící na místní politické scéně jsou vyobrazeny v další části. Jsou zde uvedeny tři politické strany, které mají v obci vliv a také již v obci působí řadu let. Současné sestavení zastupitelstva, rady obce je uvedeno v další kapitole Orgány obce. V této kapitole je jmenovitě představen i starosta a místostarosta. Závěrem praktické části je analýza vybraných politických subjektů působících ve Rтынi v Podkrkonoší. Tato část je opřena o polostrukturované rozhovory, které byly vedeny s jednotlivými zástupci každé politické strany působící na místní politické scéně.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Tématem bakalářské práce jsou politické aspekty řízení a rozvoje obce Rтынě v Podkrkonoší, která se nachází v Královéhradeckém kraji v okrese Trutnov a má okolo 3000 obyvatel.

Hlavním cílem práce je analyzovat vývoj politických preferencí v obci Rтынě v Podkrkonoší pomocí studia odborných dokumentů a polostrukturovaných rozhovorů.

Prvotním úkolem je popsat a zhodnotit výsledky komunálních voleb v časové řadě mezi roky 1994-2014. Současně pak objasnit důvody změn v místním politickém spektru.

Druhá část zkoumání je zaměřena na analýzu povolebních komunálních koalic a jejich teoretickém ukotvení dle odborné literatury.

2.2 Metodika

Bakalářská práce čerpá ze studia dokumentů a polostrukturovaných rozhovorů. Hlavní metodou zkoumání je analýza dokumentů. Bádání byly podrobeny tyto dokumenty odborná literatura, odborné články, zákony, knihy o historii obce a webové stránky města. Jako doplňkovou metodu autorka zvolila polostrukturované rozhovory s místostarostou, jediným zastupitelem KSČM a členem rady, kde bylo načerpáno podstatné množství informací z prostředí místní komunální politiky.

Práce obsahuje dvě části, a to teoretickou a praktickou. V teoretické části jsou obsažena teoretická východiska, která objasňují pojmy jako jsou veřejná správa, samospráva, obec, orgány obce, komunální politika, komunální volby a teorii koalic vše zpracované dle odborné literatury a platných zákonů.

Část praktická je rozdělena na tři části. V první části je obsažena charakteristika obce Rтынě v Podkrkonoší, kde autorka čerpá z webových stránek obce, knihy o historii obce a webových stránek základní školy a základní umělecké školy. Druhá část obsahuje demografickou analýzu a zdrojem informací jsou webové stránky českého statistického úřadu. Třetí část se nejprve zaměřuje na porovnávání voleb do zastupitelstva obce mezi lety 1994-2014 a významným zdrojem informací jsou webové stránky českého statistického úřadu a poznatky z polostrukturovaných rozhovorů. Následně se autorka věnuje analýze povolebních koalic, která se opírá o teorii komunálních koalic dle Jüptnera. Dále je praktická část věnována typologii koalic dle Balíka, tato část je opřena o odbornou literaturu a

informace poskytnuté respondenty. Závěrem praktické části jsou významné subjekty působící na místní scéně, orgány obce a analýza vybraných subjektů v obci Rtyň v Podkrkonoší, podstatným zdrojem pro získávání informací jsou polostrukturované rozhovory vedeny s představiteli jednotlivých stran působících v obci, webové stránky obce a studium odborných dokumentů.

3 Teoretická východiska

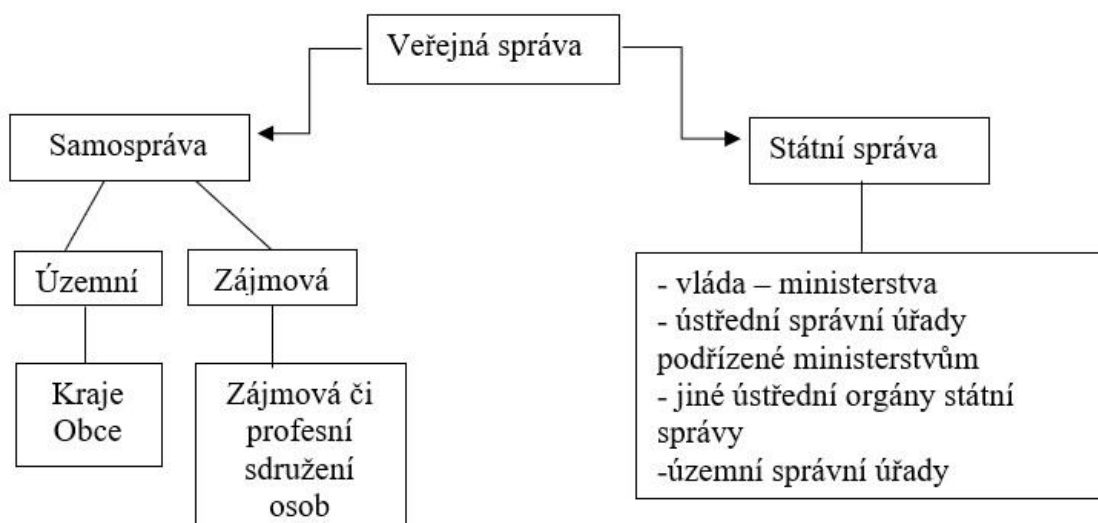
3.1 Veřejná správa

Na veřejnou správu lze pohlížet ze dvou hledisek, prvním je institucionální hledisko. Institucionální hledisko je souhrn institucí, které vykonávají správní činnost ve veřejném zájmu. Druhé hledisko promítá veřejnou správu jako správní činnost, což zahrnuje činnosti jako vydávání správních aktů, služba, dozor, spravování. Jedná se o záměrnou činnost, která je vykonávána ve veřejném zájmu. Lze říci, že institucionální hledisko chápe úřad jako instituci, zatímco funkcionální hledisko zdůrazňuje právní činnost, agendu, která je pak přikázána příslušné instituci. Hlavním odlišením soukromé a veřejné správy je veřejný zájem, který na rozdíl od soukromé správy musí být u veřejné správy dominující. U veřejné správy je kladen větší důraz na regulování a dodržování právního řádu. (Jaroslav Čmejrek, Jan Čopík, 2016, str.6)

Stát je nositelem veřejné moci, ta je vykonávána orgánem moci zákonodárné, výkonné a soudní, ale také skrze subjekty. (Stanislav Balík, 2009, str.11)

Veřejnou správu lze charakterizovat jako výkon veřejné moci mimo moc zákonodárnou a soudní. Realizace podoby veřejné správy lze uvést jako státní moc, samosprávu (uzemní nebo profesní) a jiné veřejnoprávní korporace. (Zdeněk Koudelka, 2007, str.16)

Obrázek 1: Struktura veřejné správy v ČR

Zdroj: vlastní úprava podle (BINEK, Jan, 2012)

3.2 Samospráva

Samospráva je subjekt, který rozhoduje o některých záležitostech samostatně. Územní samospráva má podíl na výkonu veřejné moci. Samospráva vytváří základní samosprávní orgány a zodpovídá se základním orgánům. Samospráva musí dodržovat zákony, proto stát zasahuje do činnosti samosprávy, aby mohl kontrolovat, zda zákony dodržuje. Existují tři možné typy obecních zřízení: plná samospráva, oddělená státní správa a samospráva a smíšená veřejná správa. (Stanislav Balík, 2009, str. 11-13)

„Základním prvkem samosprávy je: územní nebo činnost, vůči kterým působí, osoby podřazené samosprávě, existence samosprávy jako právnické osoby veřejného práva se soustavou samosprávných orgánů, vlastní hospodaření a rozpočet.“ (Stanislav Balík, 2009, str. 11-13)

3.3 Obec

„Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů: tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.“ (Zákon č. 128/2000 Sb.)

Územní samosprávu lze chápat jako oprávnění obce vykonávat právem vymezené záležitosti samostatně a poměrně nezávisle na státu s tím, že obec je ale stále neoddělitelnou součástí státu. Obec vlastně spravuje sama sebe a díky samosprávě existuje pluralita mocí, což vede k větší svobodě jedince. Samospráva je tedy nezbytně nutnou součástí komplexního systému demokracie. Samospráva také umožňuje být co nejbližší občanům, je to nejnižší stupeň správy. Existují tři možné typy obecních zřízení: plná samospráva, oddělená státní správa a samospráva, smíšená veřejná správa. Plná samospráva musí být kontrolována parlamentem, jelikož samosprávně vykonává veškerou veřejnou správu v území. Oddělená státní správa a samospráva jsou zde na jednom území dva zvláštní orgány, a to samosprávný a státní. (Stanislav Balík, 2009, str.12)

„Smíšená veřejná správa na orgány územní samosprávy jsou v rámci tzv. přenesené působnosti některé úkoly státní správy: v těch samosprávné orgány nejednají jako samosprávné, ale jako orgány státní správy řízené nadřízenými státními orgány.“ (Stanislav Balík, 2009, str.12)

V ČR se využívá smíšená veřejná správa, je tomu tak i u celé střední Evropy. Proto je zde existence dvou typů obcí, a to se samostatnou působností a přenesenou působností.

Samostatná působnost – obec může vykonávat sama vše co je v jejím zájmu a zájmu občanů a na co má pravomoc. Přenesená působnost – stát přeneše určité veřejné povinnosti na obec a ta je musí vykonávat. Jedná se tedy o přenesenou státní správu. (Stanislav Balík, 2009, str.13)

3.4 Orgány obce

Obec, městys, město či statutární město spravuje samostatně zastupitelstvo.

V obci je zastupitelstvo obce a mezi další orgány se řadí rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce. Jinak tomu není ani u městyse, kde mimo zastupitelstva městyse ještě působí rada městyse, úřad městyse a zvláštní orgány městyse. Město má zastupitelstvo města, radu města, městský úřad a zvláštní orgány města.

U Statutárního města se město člení na městské obvody nebo městské části a ty mají vlastní orgány samosprávy. Zastupitelstvo města samostatně spravuje statutární město a mezi další orgány se řadí rada města, primátor, magistrát a zvláštní orgány města.

Při členění na městské obvody nebo městské části se orgány samosprávy nazývají zastupitelstvo městského obvodu, rada městského obvodu, starosta, úřad městského obvodu a zvláštní orgány městského obvodu. Rovněž tak tomu je i u městské části, jen s přívlastkem městské, například zastupitelstvo městské části atd.

Náměstek primátora, plní funkci místostarosty ve statutárním městě. Nachází se zde funkce tajemníka magistrátu, který je zaměstnancem města. Funkce tajemníka magistrátu plní úlohu jmenování a odvolávání primátora se souhlasem ředitele krajského úřadu. Tajemník magistrátu stanovuje plat primátora města, musí se však řídit zvláštními předpisy. (Jaroslav Čmejrek, Václav Bubeníček, Jan Čopík, 2010, str.38-39)

3.4.1 Zastupitelstvo obce

O složení zastupitelstva rozhodují přímo občané, a to v obecních volbách. Zastupitelstvo je tedy základním orgánem obecní samosprávy. Podle počtu obyvatel v dané obci se stanovuje počet členů zastupitelstva. (Jaroslav Čmejrek, Václav Bubeníček, Jan Čopík, 2010, str.39)

Tabulka 1: Rozdělení počtu členů zastupitelstva na počet obyvatel

Počet obyvatel	Počet členů zastupitelstva
do 500	5 až 15
od 500 do 3000	7 až 15
od 3000 do 10 000	11 až 25
od 10 000 do 50 000	15 až 35
od 50 000 do 150 000	25 až 45
nad 150 000	35 až 55

Zdroj: (Jaroslav Čmejrek, Václav Bubeníček, Jan Čopík, 2010, str.39), vlastní zpracování

V obcích do 500 obyvatel bylo, dle původního znění zákona č. 128/2000 Sb., možné mít nejvýše 9 členů zastupitelstva. Problém se naskytoval v počtu členů rady, jelikož počet členů rady nesmí překročit jednu třetinu počtu členů zastupitelstva. Rada se ovšem nevolí v obcích, kde počet členů zastupitelstva je méně než 15. Novelizace zákona o obecním zřízení tedy umožnila obcím do 500 obyvatel možnost volit až 15členné zastupitelstvo. (Jaroslav Čmejrek, Václav Bubeníček, Jan Čopík, 2010, str.39)

„Funkční období zastupitelstev obcí je čtyřleté.²⁾ Volby do zastupitelstva obcí se konají ve lhůtě počínající třicátým dnem před uplynutím funkčního období a končící dnem jeho uplynutí.“ (Zákon č.491/2001 Sb.)

Člen zastupitelstva získá svůj mandát zvolením nadále musí složit slib, který potvrdí svým podpisem. Práva členů zastupitelstva obce při výkonu své funkce vymezuje § 82 zákona č. 128/2000 Sb. Povinnosti členů zastupitelstva obce vymezuje § 83 zákona č. 128/2000 Sb. (Jaroslav Čmejrek, Václav Bubeníček, Jan Čopík, 2010, str.40)

Tři základní práva zastupitele jsou: právo iniciativy, právo interpelace a právo informace. Zastupitel má dvě povinnosti: aktivní účast a vyvarovat se střetu zájmů. (Stanislav Balík, 2009, str.68)

Pravomoc zastupitelstva obce je uvedena v § 84 zákona č. 128/2000 Sb. Nadále má zastupitelstvo dle § 85 zákona č. 128/2000 Sb. klíčové kompetence v majetkoprávní oblasti. (Zákon č. 128/2000 Sb.)

„Zastupitelstvo se může usnášet pouze za přítomnosti nadpoloviční většiny všech členů. K platnému přijetí jakéhokoli usnesení (včetně volby) je zapotřebí nadpoloviční

většina všech členů, pokud zákon nestanoví jinak (jinak stanovuje zatím pouze v případě místního referenda).“ (Stanislav Balík, 2009, str.71)

Schůze zastupitelstva se uskutečňují dle potřeby, musí se ovšem scházet nejméně jednou za tři měsíce, a to vždy na území obce. Zastupitelstvo je svoláváno starostou, který zasedání i řídí. O zasedání zastupitelstva mohou požádat i členové zastupitelstva, a to alespoň jedna třetina z nich. Rovněž může požádat o zasedání zastupitelstva i hejtman kraje. Starosta je v tomto případě povinen svolat zasedání zastupitelstva do 21 dnů od doručení žádosti.

Zastupitelstvo se musí sejít v usnášeníschopné podobě, v případě, že se tomu tak nestane předsedající ukončí zasedání a zastupitelstvo se musí sejít do 15 dnů znova. Ministerstvo vnitra rozpustí zastupitelstvo v případě, že se nesejde po dobu delší než 6 měsíců.

Zasedání zastupitelstva je vždy veřejné, tudíž musí být veřejně oznámeno o jeho konání a to nejméně 7 dní předem. V případě neoznámení o zasedání se nemohou přijmout žádná platná usnesení. O průběhu zasedání je vždy veden spis, který je k dispozici k nahlédnutí komukoli. (Stanislav Balík, 2009, str.71)

3.4.2 Rada obce

Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a zodpovídá se zastupitelstvu obce. (Jaroslav Čmejrek, Václav Bubeníček, Jan Čopík, 2010, str.43)

„Radu obce tvoří starosta, místostarosta (místostarostové) a další členové rady, volení z řad členů zastupitelstva obce. Počet členů rady obce je lichý – pět, sedm, devět nebo 11 členů, přičemž nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. Rada obce se nevolí v obcích, v nichž zastupitelstvo obce má méně než 15 členů.“ (Jaroslav Čmejrek, Václav Bubeníček, Jan Čopík, 2010, str.43)

V případě obce, kde se rada nevolí, zde je tedy uplatňováno, že její pravomoc vykonává starosta, popřípadě výjimku věcí, kde podle zákona §102 odst. 4, pravomoc rady obce je svěřována zastupitelstvu obce. Pokud nastane situace, že se starosta vzdá své funkce nebo je z funkce odvolán, poté přestává být i členem rady. Rovněž tomu tak je i u místostarosty. Počet členů rady obce nesmí klesnout pod pět v takovém případě, buď na dalším zasedání zastupitelstva musí být jmenován nový člen, aby se počet dorovnal pěti

anebo je pravomoc rady obce přenesena na zastupitelstvo obce. Zastupitelstvo obce může zcela svěřit pravomoc rady obce na starostu anebo jen zčásti. Počet členů zastupitelstva závisí na existenci rady obce, pokud počet členů zastupitelstva v průběhu funkčního klesne pod 11 a mandáty nejsou doplněny, končí tím i činnost rady obce. V takovém to případě funkce rady obce vykonává zastupitelstvo obce, které může svěřit některé povinnosti na starostu obce.

Rada obce pořádá schůze. Tyto schůze jsou neveřejné a schází se dle potřeby. Rada obce může ovšem přizvat další členy zastupitelstva a jiné osoby. Rada je usnášeníschopná, pokud je přítomna nadpoloviční většina členů. Pokud chce mít platné usnesení či rozhodnutí je zapotřebí mít nadpoloviční většinu souhlasu všech členů rady.

Je pořizován zápis ze schůze rady. V zápise musí být uveden počet přítomných členů, schválený pořad schůze, průběh a výsledek hlasování a přijatých usnesení. Zápis schůze je vždy podepsán starostou spolu s místostarostou nebo jiným radním. Tento zápis musí být pořízen do 7 dnů od konání schůze. V případě námitek některého ze členů rady proti zápisu rozhodne nejbližší schůze rady obce. K nahlížení pro členy zastupitelstva je zápis ze schůze rady obce uložen u obecního úřadu. (Jaroslav Čmejrek, Václav Bubeníček, Jan Čopík, 2010, str.43-44)

Rada obce má širokou působnost. Mezi její činnosti patří například zpracování návrhů pro jednání zastupitelstva a zabezpečení realizace jejich usnesení. Obstarává hospodaření obce, a to dle schváleného rozpočtu. Rada obce má funkci jediného společníka obchodní společnosti tudíž vystupuje za obec v těchto záležitostech. (Stanislav Balík, 2009, str.73-74)

3.4.3 Starosta a místostarosta obce

Starosta a místostarosta obce je volen zastupitelstvem obce. Volba starosty a místostarosty obce je tedy nepřímá. Starosta zastupuje obec navenek. Podmínkou je, být občanem České republiky. Důležitost funkce starosty obce je nepopíratelná i s vědomím, že tato funkce je nejslabší funkcí, co se týče pravomocí. Mezi úkoly starosty patří informovat veřejnost o činnosti obce, svolávat a řídit zasedání zastupitelstva obce a rady obce. Jak autorka uvádí výše, pokud obec nemá radu obce je vykonavatelem pravomocí rady obce starosta. (Šaradín Pavel, Havlíček Ondřej, Zábranský Richard, 2012, str.22)

Starosta je zastupován místostarostou. Právní předpisy obce podepisují starosta spolu s místostarostou. Místostarostu volí zastupitelstvo obce, může též zvolit i více místostarostů a rozdělit jim některé úkoly. Ovšem zastupitelstvem určený místostarosta zastupuje starostu v době jeho nepřítomnosti nebo pokud se starosta své funkce vzdá. V případě, že se i místostarosta vzdá své funkce nebo je z funkce odvolán, je pověřen vykonávat pravomoci starosty některý ze členů zastupitelstva obce.

Starosta může zřídit zvláštní orgány obce, a to pro výkon přenesené působnosti. V tomto případě se starosta řídí zvláštními zákony. Starosta má pravomoc ke jmenování a odvolávání členů zvláštního orgánu obce. Jedná se o výkon státní správy pro správní obvod obce s rozšířenou působností. V čele tohoto zvláštního orgánu obce stojí pouze jedna osoba.

Starostové jsou hlavními iniciátory rozvoje obcí a investičních projektů, dokážou je i prosazovat. Role starosty jako místního lídra je obvykle silnější v obcích s menším počtem obyvatel. Rozpočet investic je schvalován zastupitelstvem, starostové proto musí jednat a komunikovat se zastupiteli. (Čopík Jan, Kopřiva Radek, Čmejrek Jaroslav, 2019)

Mezi činnosti starosty patří zastupování obce navenek. Starosta je oprávněn provádět činnosti, některé ale vyžadují schválení zastupitelstvem nebo radou obce, tyto činnosti nesmí provádět bez schválení, v opačném případě jsou neplatné. Odpovídá za včasnou kontrolu hospodaření obce za uplynulý rok. Zve na zasedání zastupitelstva obce i rady obce a také tyto zasedání řídí. (Šaradín Pavel, Havlíček Ondřej, Zábranský Richard, 2012, str.22)

3.4.4 Obecní úřad

Obecní úřad je složen ze starosty, místostarosty, tajemníka obecního úřadu a zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu. Funkce tajemníka obecního úřadu nemusí být zřízena. Starosta je v čele obecního úřadu. Mohou být založeny odbory a oddělení pro jednotlivé úseky činnosti obecního úřadu. Tyto odbory a oddělení zřizuje rada obce a pracují v nich zaměstnanci obce, kteří jsou zařazeni do obecního úřadu.

Samostatná působnost obecního úřadu spočívá v plnění úkolů, které byly obecnímu úřadu zadané zastupitelstvem nebo radou obce, nadále napomáhat výborům a komisím. V neposlední řadě má rozhodovací schopnost v situacích určených zákonem o obecním zřízení nebo zvláštním zákonem. (Jaroslav Čmejrek, Václav Bubeníček, Jan Čopík, 2010, str.47)

Obecní úřad dále vykonává přenesenou působnost s výjimkou věcí, které patří do působnosti jiného orgánu obce. (Jaroslav Čmejrek, Václav Bubeníček, Jan Čopík, 2010, str.47)

Funkce tajemníka musí být povinně zřízena v případě, že se jedná o obce s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností. (Stanislav Balík, 2009, str. 77)

3.4.5 Orgány zastupitelstva obce a rady obce

Orgány zastupitelstva obce a rady obce jsou výbory a komise, přičemž výbory zřizuje zastupitelstvo obce a komise zřizuje rada obce. (Jaroslav Čmejrek, Václav Bubeníček, Jan Čopík, 2010, str.48-49)

3.4.5.1 Výbory

Výbory jsou kontrolním a iniciativním orgánem, které může zřídit zastupitelstvo obce a slouží pro zastupitelstvo obce. Výbory předkládají návrhy a stanoviska zastupitelstvu. Jejich náplní je plnit úkoly zadané zastupitelstvem, a tudíž se i zodpovídají zastupitelstvu. Počet členů je vždy lichý a jejich předsedou je člen zastupitelstva, pokud se nejedná o osadní výbor. Schůze výboru se konají dle potřeby a z usnesení výboru se vede písemný spis, který musí být podepsaný předsedou výboru. Ovšem pro platné usnesení výboru musí být souhlas nadpoloviční většiny všech členů výboru.

Zastupitelstvem obce jsou zřizovány dva výbory, a to finanční a kontrolní, které mají minimálně tři členy. Osoby, které nemohou být součástí těchto výborů jsou starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu, osoby zabezpečující rozpočtové a účetní práce na obecním úřadu. Finanční výbor má na starosti kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce a samozřejmě další úkoly, které mu zadá zastupitelstvo obce. Náplní kontrolního výboru je kontrola plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce. Kontroluje také dodržování právních předpisů, a to jak u ostatních výborů, tak u obecního úřadu na úseku samostatné působnosti. Nadále plní úkoly zadané od zastupitelstva obce.

V obci mohou být zřízeny ještě výbor pro národnostní menšiny a osadní výbor. Výbor pro národnostní menšiny se zřizuje, pokud v obci žije alespoň 10 % občanů, kteří nejsou české národnosti. Osadní výbor má nejméně 3 členy a zastupitelstvo ho může zřídit v částech obce. (Jaroslav Čmejrek, Václav Bubeníček, Jan Čopík, 2010, str.48-49)

3.4.5.2 Komise

Komise je poradní a iniciativní orgán pro radu obce, která ho zároveň může zřídit. Komise má na starosti předkládat stanoviska a náměty radě obce. Komise může být výkonným orgánem v případě svěřeni výkonu přenesené působnosti. Komise je usnášeníschopná většinou hlasů všech svých členů. Předsedou je osoba, která se prokázala, že má zvláštní odbornou způsobilost v oblasti komisi svěřené přenesené působnosti, pokud nestanoví zvláštní zákon jinak. (Jaroslav Čmejrek, Václav Bubeníček, Jan Čopík, 2010, str.48-49)

3.5 Komunální politika a volby

3.5.1 Volby v České republice od roku 1994 po současnost

Volby v letech 1994 a 1998 probíhaly dle zákona č. 152/1994 Sb. o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů. Od roku 2002 se volby řídí zákonem č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů. Volby v roce 1994 probíhaly dle volné kandidátní listiny, poté došlo k částečné restrikci. Volič může provést volbu třemi způsoby: na hlasovacím lístku označí jednu stranu, může označit jednotlivé kandidáty a dát každému jeden hlas nebo kombinací z předchozích dvou způsobů a to tak, že zakroužkuje jednu stranu a může kroužkovat i jednotlivé kandidáty. V českých komunálních volbách se do roku 2001 používala metoda volebního dělitele Sainte-Laguë. Poté se začla používat d'Hondtova metoda volebního dělitele. (Stanislav Balík, 2009, str.83-110)

3.5.2 Komunální politika

Komunální politika je politika na území malých samosprávných celků. Občané si tedy volí na území daného celku své politiky a tím nepřímo ovlivňují prostředí ve kterém žijí. Jak jsem již zmiňovala výše, základní území samosprávných celků je na nejnížší úrovni správy, ale také nejbliže k lidem samotným. Do komunální politiky patří zastupitelé měst, obcí a městských obvodů. Komunální volby se konají zpravidla každé čtyři roky na podzim a jsou s nimi spojeny volby do 1/3 senátu. (www.ceskevolby.cz)

3.5.3 Komunální volby

Volby do zastupitelstva obcí upravuje zákon č. 491/2001 Sb., Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. Zákon č. 128/200 Sb., o obcích (obecním

zřízení) upravuje aktivní a pasivní volební právo, přičemž aktivní volební právo znamená právo volit a pasivní volební právo znamená právo být volen. (Jaroslav Čmejrek, Václav Bubeníček, Jan Čopík, 2010, str.59)

Komunální volby jsou přímé. Prvořadé jsou ovšem volby do poslanecké sněmovny, jelikož rozhodují o zásadních otázkách týkajících se životů obyvatel ČR jako jsou např. daně, sociální politika, důchody a další. Druhořadými volbami jsou tedy volby ostatní, mezi které řadíme i komunální volby. Politici, kteří jsou v komunálních volbách zvoleni nemají takovou pravomoc, rozhodují o nižších rozpočtech a řeší menší problémy než na celorepublikové úrovni. Ovšem volby na komunální úrovni jsou neméně důležité. Zákon, který vymezuje volby je č. 128/2000 Sb., o obcích (obecním zřízení). Přihlíží se zde na počet obyvatel, velikost územního obvodu a na tom závisí počet zastupitelů dané obce, viz. tabulka č. 1 rozdělení počtu členů zastupitelstva na počet obyvatel z kapitoly 3.5.1. Členění obcí v ČR je dle velikosti a významu. (Šaradín Pavel, Havlíček Ondřej, Zábranský Richard, 2012, str.9)

3.5.4 Volební systém

System voleb do obecních zastupitelstev by měl být jednoduchý a snadno srozumitelný pro občany, opak je ale pravdou a tento systém je nejkompexnější a nejsložitější ze všech užívaných volebních systému v ČR. V obecních volbách stejně tak jako u ostatních voleb v ČR je přijat takzvaný listinný poměrný volební systém. U obecních voleb je navíc ještě uplatňována volná kandidátní listina, a tak v obecních volbách mohou kandidovat i nezávislí kandidáti a jejich sdružení. Ovšem nezávislí kandidáti a jejich sdružení potřebují ke kandidatuře podepsanou petici s určitým počtem podpisů. Počet podpisů se odvozuje od velikosti obce. Takzvané volné kandidátní listiny umožňují voliči vybírat kandidáty z více kandidátních listin. Každý volič má určitý počet hlasů, to se odvíjí od počtu rozdělení obecních zastupitelských mandátů v jednotlivých volebních obvodech. Volič tedy může zvolit volební strategii. Volič má tři možnosti hlasování. První možností je volba jedné kandidátní listiny a díky tomu rozdělení hlasů mezi jednotlivé kandidáty na listině. Druhá možnost je využít své hlasy pro jednotlivé kandidáty napříč politickými stranami, zkrátka zakroužkovat kandidáty, které chce volič volit. Omezen je ovšem počet, který může volič zakroužkovat. Volič může zakroužkovat tolik kandidátů kolik se v daném volebním obvodu obsazuje mandátů a samozřejmě danému kandidátovi přidělit pouze jeden

hlas. Nakonec třetí možností je zkombinovat výše uvedené varianty hlasování. Volič si vybere jednu kandidátní listinu a na té zakroužkuje kandidáty, které chce volit.

Dříve se pro přepočítání hlasů používala metoda volebního dělitele Sainte-Laguë. Od roku 2001 se používá klasická metoda d'Hondtova dělitele. Uzavírací klauzule je na hranici 5 %, ale v případě obecních voleb se dle zákona může hranice snižovat, týká se to volebních stran, které mají nižší počet kandidátů, než je volený počet kandidátů ve volebním obvodu. (Bureš Jan, Charvát Jakub, Just Petr, Štefek Martin, 2013)

V menších obcích dominují především nezávislí kandidáti, a to už z různých důvodů. Jedná se hlavně o osobní vztahy, oblíbenost, politickou aktivitu a mnoho dalších ukazatelů kandidáta. (Šaradín Pavel, Havlíček Ondřej, Zábranský Richard, 2012, str.12)

Tabulka 2: Minimální nutná podpora pro kandidaturu NK a SNK

počet obyvatel v obvodě	minimální počet z obyvatel obce u NK	minimální počet z obyvatel obce u SNK
do 500	5 %	7 %
501–3 000	4 % (min. 25)	7 %
3 001–10 000	3 % (min. 120)	7 %
10 001–50 000	2 % (min. 600)	7 %
50 001–150 000	1 % (min. 1000)	7 %
nad 150 000	0,5 % (min. 1500)	7 %

Zdroj: (Balík Stanislav, 2009, str. 91), vlastní zpracování

3.5.5 Volební obvod

Obec představuje jeden volební obvod, je ovšem v pravomoci zastupitelstva rozdělit si volební obvod na více volebních obvodů. Nicméně je potřeba dodržet, aby se v obci do 10 000 obyvatel volilo nejméně 5 zastupitelů v každém volebním obvodu. V obcích do 50 000 obyvatel minimálně 7 zastupitelů a v obcích nad 50 000 obyvatel je minimální počet zastupitelů 9. V případě statutárních měst a hlavního města Prahy může být městská část nebo městský obvod součástí pouze jednoho volebního obvodu. (Jaroslav Čmejrek, Václav Bubeníček, Jan Čopík, 2010, str.60)

3.5.6 Volební dny, vyhlášení voleb

Volby vyhlašuje prezident republiky a to nejméně 90 dní před konáním voleb. Zákon stanoví 2 volební dny a jsou jimi vždy pátek a sobota. V pátek začínají volby ve 14 hodin a volební místnosti se uzavírají ve 22 hodin. V sobotu se volební místnosti opět otevrou v 8

hodin ráno a zavřou se ve 14 hodin. Sčítání může začít až druhý den voleb, tedy v sobotu, ve 14 hodin. Vše se řídí dle zákona č. 491/2001 Sb. (Stanislav Balík, 2009, str. 88)

3.5.7 Volební kampaň

Od roku 2001 není zákonem časově vymezená kampaň. Starosta má možnost vymezit plochu pro vylepení volebních plakátů a to minimálně 10 dní před konáním voleb. Obtížně se ovšem vymáhá požadavek na rovnost kandidujících volebních stran. Předvolební a volební průzkumy se nesmí zveřejňovat v období počínaje tří dnů před volbami až do jejich ukončení. (Stanislav Balík, 2009, str. 89)

3.6 Teorie koalic

3.6.1 Rozdělení obcí dle Jüptnera

Klasická teorie koalic je vysvětlována na celostátní úrovni. Jüptner ve své studii převádí teorii koalic na komunální úroveň. Pro správné vysvětlení teorie koalic na komunální úrovni, je třeba převést pojmy vláda, parlament, premiér a politické strany na komunální úroveň. Převedení lze tedy uplatnit takto: vláda – městská či obecní rada, parlament – zastupitelstvo, premiér – starosta, nutno podotknout, že starosta nemá tak blízko k radě jako premiér k vládě. Jüptner uvádí problematiku politických stran.

„Ty mohou být jako aktéři koaliční hry na komunální úrovni na jedné straně doplněny některými funkčně podobnými nezávislými sdruženími, na druhé straně můžeme politickým stranám v některých obcích přisoudit jiné funkční i institucionální charakteristiky, než na jaké jsme z parlamentní úrovně a z politologických publikací zvyklí.“

Tato problematika se zejména týká malých a menších středních obcí, protože v těchto obcích lze mluvit o volných koalicích nebo dokonce o uskupení jednotlivců, což ruší předpoklad jednotné povahy politických stran. V jednotlivých stranách tudíž existují různé zájmy a názory, což vytváří svou vlastní koaliční politiku. S pojmem unitární aktéři i přesto lze pracovat, avšak spíše než jako s politickými stranami, tak lze hovořit o politických táborech.

Neopominutelně mezi velice významné aspekty v komunální politice patří osobní vztahy, zručnost, schopnost nebo také povahové vlastnosti. V komunální politice lze také hovořit o chybějící existenci ucelené ideologie, politici často zakládají politické vztahy na osobní úrovni či úrovni zájmové. V komunální politice jsou tedy důležitým aspektem personální vztahy jednotlivých aktérů.

Jüptner ve své studii rozděluje obce na nejmenší obce (NO), obce menší střední velikosti (MSO), obce větší střední velikosti (VSO) a největší obce (NM) a to z důvodu nevykazujících jednotných rysů komunální politiky, komunální politiku nelze zkoumat jako jednotný celek. (Jüptner, 2004 str. 80-82)

Tabulka 3: Rozdělení velikostí obcí dle Jüptnera

Orientační interval počtu obyvatel v obci dle Jüptnera	Typ obce
do 1700	nejmenší obce (NO)
1701–9000	obce menší střední velikosti (MSO)
9001-45000	obce větší střední velikosti (VSO)
nad 45000	největší obce (NM)

Zdroj: (Jüptner, 2004), vlastní zpracování

3.6.1.1 Nejmenší obce (NO)

Dle Jüptnera nejmenší obce mají do 1700 obyvatel. V těchto obcích zejména kandidují nezávislí kandidáti a jejich sdružení, formálně lze hovořit často maximálně o dvou politických stranách. V nejmenších obcích se strany utvářejí leckdy těsně před volbami a počet jejich členů bývá zanedbatelný. Ze studie Jüptnera vychází, že kandidatura za strany v obcích této velikosti je spíše „nutné zlo“ a to, kdo za jakou stranu kandidoval bývá bezvýznamné. Většina kandidátů politických stran bývají nezávislí kandidáti.

„Samosprávě nejmenších obcí tak zpravidla vládou nezávislí kandidáti v nejrůznějších podobách – jako jednotlivci, sdružení nebo nezávislí na kandidátkách stran.“

V obcích nejmenší velikosti se zpravidla uplatňuje pro tvorbu koalic „každý s každým“, tudíž je možná spolupráce například KSČM s ODS. Komunální systém v těchto obcích je nastaven jako „velká rodina“. Slovo koalice v případném vyjednávání není skloňováno, jedná se o takzvanou superkoalici, která je samozřejmostí. Je to zpravidla dáno tím, že v obci této velikosti se lidé mezi sebou znají a chtějí mít dobré vztahy. Celý komunální systém na této úrovni nejmenších obcí má nesoutěživý charakter a vše je založeno na osobních vztazích a vzájemné důvěře. (Jüptner, 2004 str. 83-87)

3.6.1.2 Obce menší střední velikosti (MSO)

Do obcí menší střední velikosti se zahrnují obce, které mají rozmezí počtu obyvatel 1701-9000. Poměr sil se zde láme mezi nezávislymi kandidáty a politickými stranami, přičemž Jüptner ve své studii zahrnuje i komunální či regionální strany do politických stran. Ovšem většina kandidátů politických stran bývá bezpartijní. Politika obcí této velikosti je zpravidla tvořena takzvanými „jádry“, které představují několik aktivních osob. Členská základna tohoto „jádra“ je většinou tvořena 1-30 členy. Tradiční politické strany jako je například KDU-ČSL nebo KSČM zastávají funkci spíše společenské organizace či spolků. Kandidátní listina je tvořena aktivisty a doplněna lidmi, kteří ve skutečnosti nemají opravdový zájem o zastupitelská křesla. Tento princip je z důvodu maximalizace volebního zisku. Jüptner ve své studii rozděluje strany působící na komunální politické scéně na několik druhů.

„Strany etablované jsou relevantní na parlamentní úrovni našeho politického systému (ODS, ČSSD, KDU-ČSL, KSČM), strany regionálně-komunální potom slouží k možnosti politické participace na jeho nižších úrovních a můžeme je dále rozdělit na strany regionální (např. Demokratická regionální strana v Libereckém kraji), strany univerzálně komunální (Sdružení nájemníků Prahy 1, Zlínského hnutí nezávislých, Tábor 2002).“

Strany univerzálně komunální se v obcích této velikosti nevyskytují.

Ve většině obcí se schůze politických stran konají zřídka. Se vzrůstajícím počtem obyvatel se mění pohled na nezávislé kandidáty. Lze hovořit o tom, že v obcích s menším počtem obyvatel je na nezávislé kandidáty nahlíženo pozitivně, v obcích s větším počtem obyvatel je na nezávislé kandidáty nahlíženo buď jako na doplňkovou roli nebo ne zcela pozitivně. Celý politický systém obcí menší střední velikosti lze rozčlenit na soutěživý, nesoutěživý a směs obojího, která se nejvíce vyskytuje. Dle studie Jüptnera vyplývá, že voliči spíše volí dle osobností na kandidátních listinách, a to z důvodu chybějící aktivity politických stran. V některých případech představitelé, kteří usilují o silné pozice tedy necílí na voliče, ale sestavují „spřátelené“ kandidátky, jejichž kandidáti přilákají potřebné voliče.

V obcích menší střední velikosti je velká neformální koalice, ve které je nepsanými pravidly rozdělen vliv a jednotliví členové proti sobě neútočí. Termín koalice se zde vyskytuje zřídka.

„Koaličním aktérem jsou v obcích MSO nezřídka tzv. jádra, jejichž existence je odrazem významné role osobních vztahů a neprůhledného a nestandardního stranického systému.“

Jednotlivá jádra spolu utvářejí vzájemné vztahy již před volbami, a tak vzniká jedna velká koalice. Vzhledem k tomu, že osobní vztahy zde hrají významnou roli, ideologický vliv se do utváření koalic významně nepromítá, a tak Jüptner uvádí pojem „každý s každým“. (Jüptner, 2004 str. 87-91)

3.6.1.3 Obce větší střední velikosti (VSO)

Stanovení rozmezí počtu obyvatel pro obce větší střední velikosti je 9001–45 000. V obcích této velikosti se již většinou nevyskytují nezávislá sdružení. „*Nezávislí kandidáti svoji kandidátní listinu zpravidla zajišťují některou regionálně-komunální politickou stranou, v některých větších středních obcích se dokonce začínají objevovat lokálně-komunální strany jako např. Nezávislé sdružení občanů Blanska.*“ Etablované strany jako jsou například ODS či KDU-ČSL mají až stovky členů, zatímco regionálně-komunální strany mají jen pár členů nebo žádné. Lze uvést, že nejvíce se opakovaným fungujícím modelem je takzvaný „polosoutěživý“ model.

V obcích větší střední velikosti se předvolební koalice v podstatě nevyskytují, důležitá je tvorba exekutivních koalic po volbách. Po volbách se vytvoří koalice a na jejím základě je zvolen starosta a jeho nástupci a nadále členové rady. „*Nejčastěji se zde vyskytují velké koalice, které na jednu stranu nezahrnují celé politické spektrum, na druhou stranu zajišťují exekutivní koalici výraznou většinu v zastupitelstvu.*“ Oproti obcím menší střední velikosti se zde netvoří takzvaná „jádra“, koaličními aktéry jsou zde politické strany. Ovšem pořád se i zde objevují „dlouhodobé spolupráce“ mezi některými stranami. I v obcích této velikosti se vytvářejí nejrůznější typy koalic. (Jüptner, 2004 str. 92-95)

3.6.1.4 Největší obce (NM)

Největší obce jsou definovány počtem obyvatel od 45 000. Lze uvést, že v obcích této velikosti se již vyskytují pouze politické strany, nezávislí kandidáti a jejich sdružení již nemá v těchto obcích zastoupení. Podíl straníku u etablovaných politických stran je vysoký ovšem jsou zde i bezpartijní zastupitelé, kteří dominují v regionálně-komunálních stranách, které se zde vyskytují. Z důvodu zavedení pětiprocentní hranice pro vstup do zastupitelstev se již v roce 2002 tvořilo větší množství předvolebních koalic. Jedná se naprosto o soutěživý typ systému. Schůze politických stran i jednotlivých zastupitelských frakcí jsou pravidelné a zcela neopominutelné.

U obcí této velikosti již lze zcela určitě hovořit o koalicích. Vytváří se zde jak minimální vítězné koalice, tak koalice velké. *„Konstrukci velkých i programově různorodých koalic nebrání ani v největších městech zásadní ideologické bariéry a i vznik minimálních koalic je motivován spíše snahou o koncentraci moci než vůlí prosadit vyhraněný program.“* (Jüptner, 2004 str. 95-99)

3.6.2 Typologie exekutivních koalic dle Balíka

Balík uvádí členění typologie koalic na minimální vítěznou a nadměrnou. Nedostatečnost tohoto členění je nadále řešena, tak že minimální vítěznou a nadměrnou koalici lze považovat za třídní dělení, založené na počtu účastníků. Dělení typů koalic je založeno na kritériu ideologie. Třída minimální vítězné koalice se řadí na typy – minimální vítězné ideově propojené a minimální vítězné ideově nepropojené. Třída nadměrné koalice se člení na typy – nadměrné ideově propojené, nadměrně ideově nepropojené, široké a všestranné. Koalice velké lze přidružit k oběma třídám. (Stanislav Balík, 2009, str.188)

3.6.2.1 Jednobarevné rady

Lze ještě hovořit o takzvaných jednobarevných radách (vládách), kdy jeden politický subjekt získá nadpoloviční většinu mandátů. Jeden politický subjekt pak vládne samostatně bez jiných politických subjektů. (Stanislav Balík, 2009, str. 189)

3.6.2.2 Minimální vítězná ideově propojená koalice

„Minimální vítězná ideově propojená koalice má právě tolik členských subjektů, příp. mandátů, kolik je zapotřebí k většině, a její členové k sobě mají ideově blízko.“ Koalice tohoto typu jsou ideově propojené a zároveň se zde vytváří soutěživé prostředí. Voliči tak mohou vyzorovat, že je možnost změny v příštích volbách. (Stanislav Balík, 2009, str. 190)

3.6.2.3 Minimální vítězná ideově nepropojená koalice

Tato koalice je opět složena z nejmenšího možného počtu členů, který má nadpoloviční většinu. Složené politické subjekty ovšem nejsou ideově propojeny. Toto složení se může stát v případě, že vítěz nebude mít s kým složit koalici a bude ji muset složit s ideově nepropojeným či dokonce protikladným politickým subjektem. Vítěz totiž nebude chtít složit velkou koalici s další dominantní stranou. Může také nastat situace, kdy bude

možnost složit minimální vítěznou ideově propojenou koalici, ale vítěz nebude chtít z důvodu osobních vztahů. (Stanislav Balík, 2009, str. 191)

3.6.2.4 Velká koalice

Důležité kritérium, pro tento zvláštní typ koalice, je ideologie. „*Chápeme jím situaci, kdy v exekutivě spolupracují dva dominantní, ideově protikladní aktéři.*“ Může nastat ještě situace, kdy tyto dvě strany spolupůsobí s menšími subjekty, které patří do středu. V opozici by měly zůstat alespoň dva důležité subjekty, které nejsou ideově propojeny.

Lze najít i výjimku, kdy jsou na politické scéně tři subjekty. Dva hlavní sestaví velkou koalici a jeden zůstane v opozici. Spíše je možno takovouto koalici zařadit do koalice široké. Velká koalice tedy může být rozdělena ještě na koalici širokou a všestrannou, které autorka uvádí níže.

Velké koalice jsou také sestavovány z důvodu dlouhodobé spolupráce, která překračuje jedno a více volebních období. (Stanislav Balík, 2009, str. 191-192)

3.6.2.5 Široká koalice

„*V koalici široké se spojují téměř všechny relevantní politické síly. Mimo koalici zůstává (obvykle z ideologických důvodů) jeden relevantní politický partner, příp. politický proud.*“ K sestavení široké koalice jsou zapotřebí více než dva politické subjekty. Další podmínkou je utvoření takového počtu mandátů, které zajistí více než je nezbytné k získání nadpoloviční většiny. Důležitá je taky spolupráce ideově protikladná. (Stanislav Balík, 2009, str. 194)

3.6.2.6 Všestranná koalice

Koalici lze také nazývat všeobecní, všestátní nebo například všekrajskou. „*Tato koalice je označením situace, kdy se na formování exekutivy podílejí všechny relevantní politické síly, žádná nedeklaruje veřejně svoji distanci.*“

Důvodem sestavování všestranné koalice může být strategie. Vítěz, který teoreticky může sestavit i minimální vítěznou koalici zvolí cestu všestranné koalice, může si tím tak zajistit, že v případě menšího úspěchu v dalších volbách se budoucí sestavující vítěz zachová stejně. Také se lze s všestrannou koalicí vyhnout ostrým střetům s opozicí. (Stanislav Balík, 2009, str. 195-196)

3.6.2.7 Nadměrná ideově propojená koalice

Nadměrná ideově propojená koalice musí mít alespoň jednoho nadbytečného člena bez kterého by i nadále měla k dispozici nadpoloviční většinu. Jak již z názvu této koalice vyplývá je zde nutnost ideového souladu. Podobnost s koalicí širokou je zde zřejmá, ovšem to, co odlišuje tyto dvě koalice je ideová propojenost.

„Často vznikají v systémech, kde je pro jakékoli rozhodnutí vyžadována nadpoloviční většina všech (nikoli jen přítomných) zákonodárců (tedy právě příklad českého komunálního a krajského systému).“

Důvodů pro vytvoření této koalice je hned několik. Autorka zde uvede alespoň ještě jeden důvod, který by se mohl vyskytnout v komunální politice. Tím důvodem je absence disciplíny některých členů, proto rozhodnutí padne na vytvoření nadměrné ideově propojené koalice namísto minimální vítězné koalice. (Stanislav Balík, 2009, str.192-193)

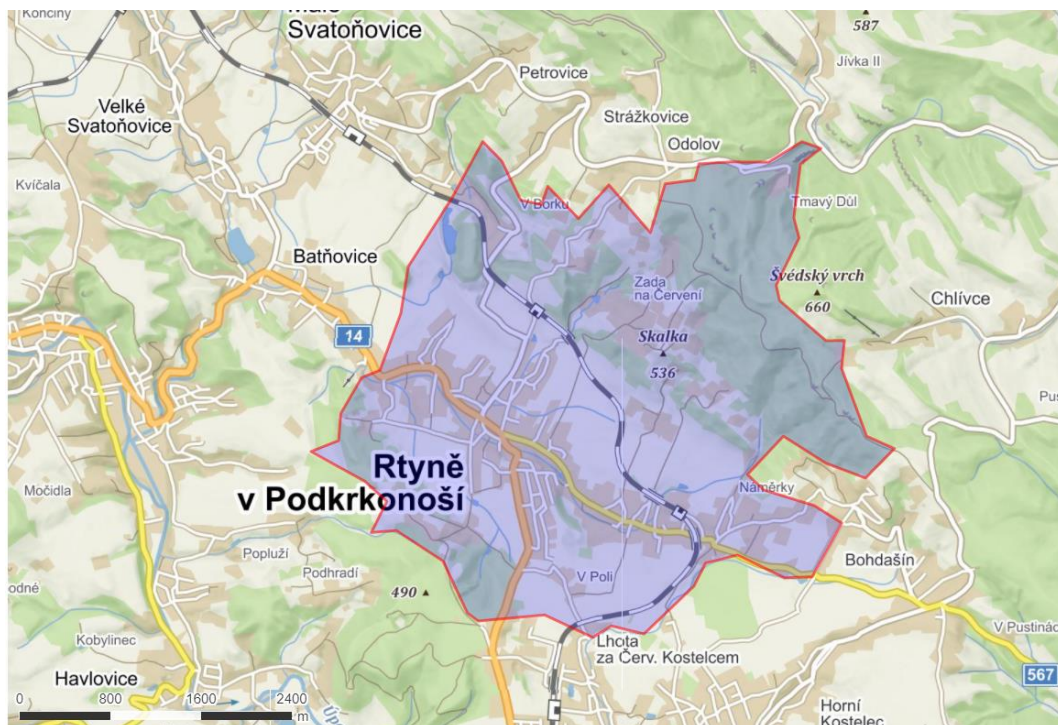
3.6.2.8 Nadměrná ideově nepropojená koalice

Jak již název napovídá jedná se o koalici ideově nepropojenou. Tato koalice je jinak stejná jako koalice předchozí. Nadměrná ideově nepropojená koalice je v úzké blízkosti koalic širokých a velkých. V opozici je nutností mít více politických subjektů a alespoň jeden z nich musí být ve středu mezi dvěma koaličními aktéry. Balík uvádí, že spolupráce mezi ideově nepropojenými subjekty je těžší než spolupráce mezi subjekty ideově propojenými. (Stanislav Balík, 2009, str.194)

4 Vlastní práce

4.1 Charakteristika obce Rtyně v Podkrkonoší

Obrázek 2: Katastrální mapa obce Rtyně v Podkrkonoší

Zdroj: webové stránky LAGs, vlastní zpracování

Město Rtyně v Podkrkonoší se nalézá v okrese Trutnov. Je umístěno v severovýchodních Čechách pod Jestřebími horami. Rtyně v Podkrkonoší leží v nadmořské výšce 405 metrů nad mořem. V minulosti bylo město ovlivněno těžbou černého uhlí, a to mělo i vliv na jeho rozvoj. Na území Rtyně se nachází několik důlních děl. Ve Rtyni je Městské muzeum, ve kterém se návštěvníci mohou dozvědět více o hornictví, které má ve městě bohatou minulost. U kostela svatého Jana Křtitele se tyčí stará zvonice z roku 1544, která je dominantou města. (www.hkregion.cz)

Z města ležícího v Podkrkonošské oblasti se severovýchodním směrem je možné dostat do chráněné krajinné oblasti Broumovské stěny. Zalesněné stráně kopců obklopuje město, jímž protéká říčka zvaná Rtyňka. Nachází se zde i rozhledna, která poskytne pohled na město, a i na Krkonoše samotné. Městem jsou značeny jak cyklistické, tak turistické trasy. Severozápadním směrem je obec Malé Svatoňovice, kde je muzeum bratří Čapků. Jihozápadním směrem se lze dostat ke zřícenině hradu Vízmburk. Naučnou stezkou zvanou Rtyňský okruh se lze podívat do míst bývalé těžby. (www.turistika.cz)

Znak města, z jedné větší poloviny modrý a z druhé zelený, má žlutě vyobrazenou výše zmiňovanou starou zvonici. Zvonice je vysoká 30 metrů a na její vystavění byly použité pouze dřevěné kolíky, není v ni tedy obsažen ani jediný kovový spoj. Symbol hornictví trvajícího čtyři století je vyobrazen pod věží, jedná se o zlatý hornický mlátek zkřížený s želízkiem. Rtyně v Podkrkonoší se stala městem dne 21.6. 1978. Znak a prapor ji byly přiděleny až dne 5.3. 1996 Parlamentem České republiky a autorem je pan Václav Jirásek. (www.rtyne.cz)

Obrázek 3: Znak obce Rtyně v Podkrkonoší

Zdroj: webové stránky obce Rtyně v Podkrkonoší, vlastní zpracování

Obrázek 4: Prapor obce Rtyně v Podkrkonoší

Zdroj: webové stránky obce Rtyně v Podkrkonoší, vlastní zpracování

4.1.1 Historie města Rтынě v Podkrkonoší

Osada byla pravděpodobně založena v 13. století, avšak až z roku 1367 se datuje první dochovaná zmínka. Obec je rozdělena na různé části a ty mají názvy: Dolní konec, Horní konec, Na červeni, Na závodi, Náměrky, U štolý Ida a Zada. O listu Jiřího z Poděbrad a historii této doby viz níže. Během třicetileté války a později války pruské byly vypáleny a opuštěny některé statky. Rok 1775 s sebou přinesl selské povstání, přičemž Rтынě byla centrem shromažďování. Nepokoje poddanského lidu se uskutečnily pod vedením rtyňského rychtáře Antonína Nývlt-Rychetského. Životy a blahobyt místních obyvatel ovlivnilo dolování kamenného uhlí, a to na konci 17. století. Neopominutelné zemědělství bylo ovšem nadále důležitým zdrojem obživy. Začátkem 20. století se obyvatelé Rтынě živil například polním hospodářstvím, hornictvím, prací v továrnách, řemeslnou výrobou a obchodem. V roce 1931 byla Rтынě přejmenovaná na Rтынi v Podkrkonoší a později se stala městem. Mezi ukázky lidové architektury je možné zařadit dům č.p. 53, Suchánkův mlýn č.p. 11 a taky dům č.p. 24. (Jaroslav Veteška, 2004, str.118)

Obrázek 5: Dům č.p. 53

Zemědělská usedlost čp 53 se nachází nad Panským rybníkem směrem na horní Rтынi

Zdroj: webové stránky obce Rтынě v Podkrkonoší, vlastní zpracování

4.1.1.1 List Jiřího z Poděbrad

Koncem 13. století byla založena Rтынě, a to jako poddanská ves hradu Vízmburk. Zakladatel a prvním rychtářem byl nejspíše jakýsi Vendúch nebo Vendelín. Ves byla vypálena za husitských válek a shořely i všechny dokumenty na rychtě. Za husitských válek byl též vypálen a následně i zbořen hrad Vízmburk, jehož zříceniny byly nalezeny až v letech 1972–1984 dr. Antonínem Hejnou. Po vypálení se novým majitelem vízmburského panství stal Jiří Poděbradský, který dal tehdejšímu rychtáři Janu Vaninovi nesmírně cenný pergamen

opatřený pečeti, který obsahoval potvrzení dřívějších výsad. Na rtyňské rychtě se na dlouhých 12 pokolení usadil rod Nývltů, a to od roku 1565. Roku 1747 dřevěná rychta shořela, ale naštěstí se Antonínu Nývltovi podařilo list zachránit. List byl darován obci roku 1943. V dnešní době je list i s pečeti uchován v okresním archivu v Trutnově a je dobře čitelný až na pár míst. (www.rtyne.cz)

4.1.2 Školství

V obci se nachází základní škola a základní umělecká škola. Ředitelkou základní školy a zároveň ZUŠ je Mgr. Hana Vondráčková. V obci se nalézá takzvaná budova měšťanské školy, která dnes slouží pro první dva ročníky základní školy a nachází se zde i školní družina a knihovna. Pro ostatní ročníky základní školy byla roku 1963 slavnostně otevřena nová školní budova. V této budově se nachází 14 tříd, tělocvična a jídelna. Základní umělecká škola je od roku 1996 součástí základní školy. (www.zsrtynce.cz)

V obci je také mateřská škola a městská knihovna. (www.rtyne.cz)

4.1.3 Zdravotnictví

V obci se nachází MUDr. Jan Hartman – praktický lékař pro dospělé, praktická lékařka pro děti a dorost MUDr. Naděžda Hartmanová a zubní lékařka MUDr. Eva Jirásková. Občané zde také mají k dispozici lékárnu. (www.rtyne.cz)

4.1.4 Sport a kultura

Sportovní organizace v obci jsou TJ Sokol Rtyně, Orel – Jednota Rtyně, Orel – Florbal, TJ Baník Rtyně – volejbal, TJ Baník Rtyně – kopaná. Florbal je ve obci oblíbený sport a také hráči florbalu sklízí úspěchy. Florbalový klub – FBC Orel Rtyně v Podkrkonoší byl založen roku 2004. Klub hraje v soutěži ČFBÚ. Již rok po založení klubu postoupili rtyňští florbalisté do severovýchodního přeboru a následující rok do severovýchodní ligy. Postupně se vypracovali až do na Mistry republiky ve florbale Orla. Obec Rtyně v Podkrkonoší nabízí řadu kulturních akcí. Také je zde možné navštívit městské muzeum nebo digitální kino. V orlovně se konají každoročně plesy. Každoročně se také koná Koletova Rtyně, což je festival dechových orchestrů. (www.rtyne.cz)

4.1.5 Spolky a sdružení

V obci Rtyně v Podkrkonoší je několik spolků a sdružení. Je zde sbor dobrovolných hasičů, Špičkaři, Rtykonoš, mažoretky KHH, Ballare, TŠ Bonifác, TJ Baník Rtyně, Orel jednota, TJ Sokol, Koletova hornická hudba, ČZS Rtyně v Podkrkonoší a SKAUT Rtyně. (www.rtyne.cz)

4.1.6 Shrnutí

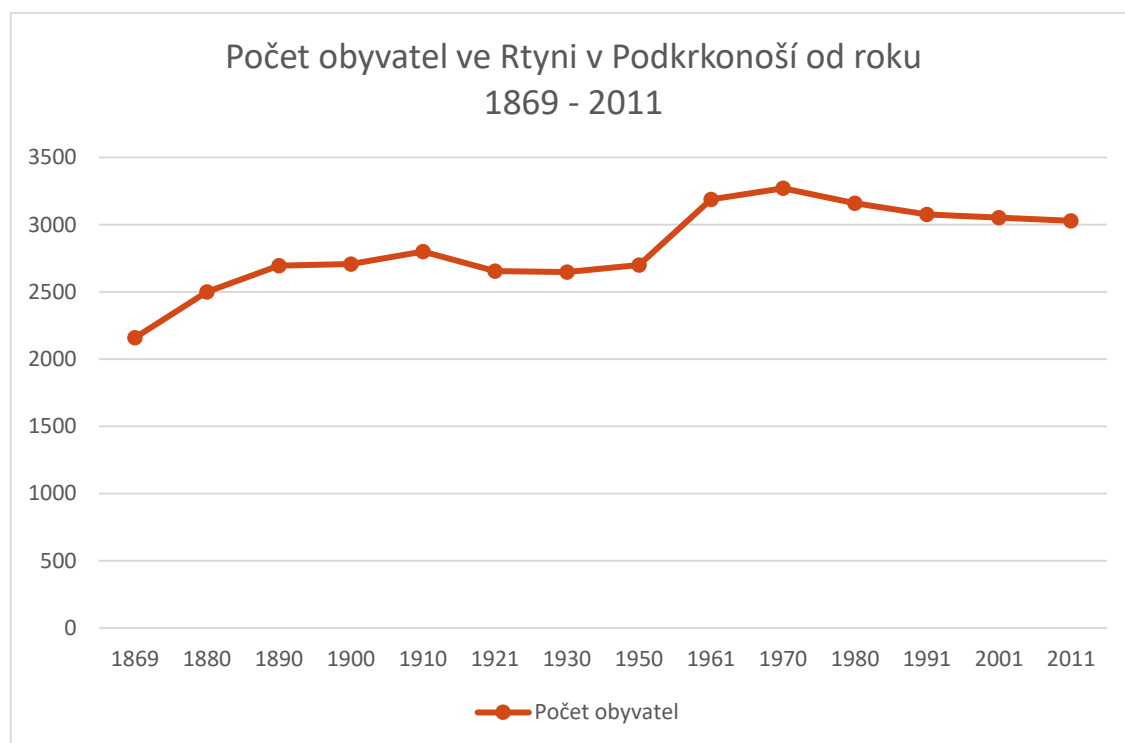
Obec Rtyně v Podkrkonoší nabízí bohatou a zajímavou historii. Obyvatelé i turisté si v obci mohou projít turistické stezky nebo projet cyklistické trasy. Obec nabízí i kulturní život. Pořádání různých kulturních akcí občané vítají a přivádí to i lidi z okolí. Ve Rtyni v Podkrkonoší je možnost docházení na základní školu, a tudíž děti nemusí dojíždět do okolních měst. V obci je možnost návštěvy obvodního lékaře a také zubního lékaře. Ve Rtyni v Podkrkonoší nechybí ani sport, a tak si občané mohou vybrat hned několik sportů. Velký zájem je zde i o základní uměleckou školu. Neméně významným aspektem je dobrá dojezdová vzdálenost do hor, a tak milovníci hor nemusí vážit dlouhou cestu. Všude obklopující příroda je bezesporným kladem, které může město Rtyně v Podkrkonoší nabídnout.

4.2 Demografická analýza

4.2.1 Počet obyvatel obce

Počet obyvatel v obci je v rozmezí 2159–3270 a to mezi lety 1869 až 2011. Lze si povšimnout konstantního nárůstu od roku 1869 do roku 1910, počet obyvatel vzrostl za tyto roky o 641 obyvatel. Od roku 1910 do roku 1930 mírně klesal počet obyvatel. Hranice počtu obyvatel 3000 byla překonána v rozmezí let 1950 až 1961. Od roku 1970 počet obyvatel začal mírně klesat až se dostal na hodnotu 3027. Nejvyšší počet obyvatel, tedy 3270, byl v roce 1970. Z rozhovorů s respondenty vyplývá, že větší nárůst obyvatel nenastává a situace počtu obyvatel je již po několik desítek let stejná.

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel v obci Rtyně v Podkrkonoší od roku 1869 do roku 2011

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

4.2.2 Rozložení pohlaví

Rozložení pohlaví v obci Rтынě v Podkrkonoší znázorňuje následující graf. Vyskytuje se zde mírně vyšší počet ženského pohlaví. Například k datu 31.12.2020 bylo rozložení obyvatel ve Rтынi v Podkrkonoší na 1470 mužů a 1492 žen. Nicméně k datu 31.12.2018 byl rozdíl minimální a to tak, že zde žilo 1498 mužů a 1499 žen.

Graf 2: Rozložení pohlaví v obci Rтынě v Podkrkonoší v letech 2015–2020

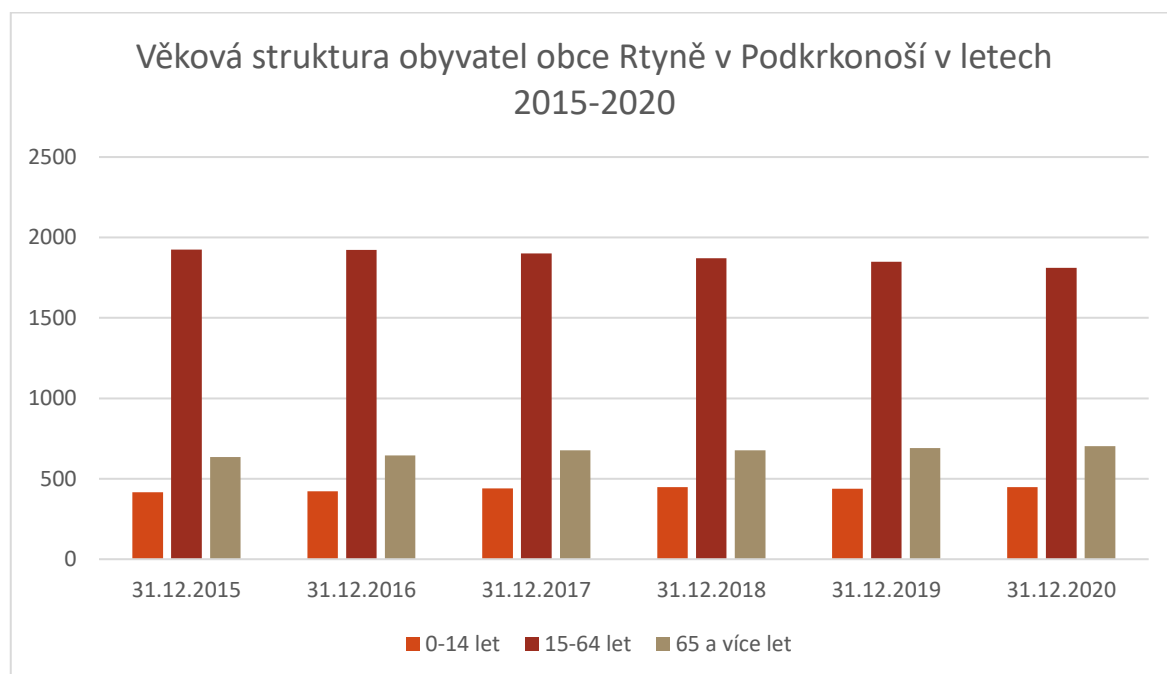

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

4.2.3 Věková struktura obyvatel

Věkovou strukturu obyvatel v obci Rтынě v Podkrkonoší znázorňuje následující graf. Z následujícího grafu lze konstatovat, že největší věkovou skupinu tvoří lidé od 15-64 let. Průměrný věk k datu 31.12.2015 činil 43,7 let. Rozložení ve věku 15-64 let má mírně klesající tendenci, k datu 31.12.2015 byl počet obyvatel v tomto rozmezí 1925, kdežto k datu 31.12.2020 je počet obyvatel v tomto rozmezí 1811. Oproti tomu skupina obyvatel 65 let a více má mírně rostoucí tendenci. Skupina obyvatel v letech 0-14 má rozmezí od 417 do 449 počtu obyvatel.

Graf 3: Věková struktura obyvatel obce Rтынě v Podkrkonoší v letech 2015–2020

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

4.2.4 Nezaměstnanost

Následující tabulka ukazuje vývoj nezaměstnanosti v obci Rтынě v Podkrkonoší. Nejvíce uchazečů o zaměstnání bylo v měsíci prosinec a podíl nezaměstnaných osob činil 2,71 %. Nejméně uchazečů o zaměstnání v roce 2021 bylo v dubnu. Podíl nezaměstnaných osob byl za rok 2021 v rozmezí 1,84 % až 2,71 %. Pro srovnání obecná míra nezaměstnanosti v České republice činila v prvním kvartálu 3,4 % a v obci Rтынě v Podkrkonoší 2,26 %, lze tedy hovořit o nižší míře nezaměstnanosti. Převažující podnikatelské subjekty v obci jsou velkoobchod a maloobchod: opravy a udržování motorových vozidel nadále průmysl nebo také stavebnictví.

Tabulka 4: Vývoj nezaměstnanosti v roce 2021 v obci Rтынě v Podkrkonoší

Měsíc (údaje platné vždy k poslednímu dni v měsíci)	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce – dosažitelní	Podíl nezaměstnaných osob (v %)
leden	48	2,6
únor	44	2,38
březen	45	2,43
duben	34	1,84
květen	38	2,10
červen	36	1,99
červenec	36	1,99
srpen	35	1,93
září	38	2,10
říjen	43	2,37
listopad	42	2,32
prosinec	49	2,71

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

4.3 Komunální volby mezi lety 1994–2014

V této kapitole se autorka věnuje srovnání voleb do zastupitelstva obce ve vybrané obci Rtyně v Podkrkonoší. Jsou posuzovány volby v časové řadě 1994-2014.

4.3.1 Volby do zastupitelstva obce v roce 1994

V roce 1994 činila volební účast, u voleb do zastupitelstev obcí, v ČR 60,68 % ve vybrané obci Rtyně v Podkrkonoší činila volební účast 74,94 %, což bylo nadprůměrné. Volby se konaly 18.11. – 19.11. 1994. Počet volených členů zastupitelstva byl 15. Největší počet mandátů získalo SNK, kde nejvíce hlasů získal MUDr. Jan Hartman, nadále Ing. Jiří Kokeš, Ing. Ladislav Kult, Petr Kábrt, Čapek Jiří a Miroslav Kábrt. Ostatní zvolené strany získaly po 3 mandátech. Kandidátů bez politické příslušnosti bylo 33. Z 15 zvolených zastupitelů byla 1 žena.

Starostou se stal Ing. Ladislav Kult a členové zastupitelstva byli za KDU-ČSL: Josef Pavel, Antonín Nývlt, Ing. Jiří Hanuš, za ODS: Ing. Jiří Mertlík, MUDr. Eva Jirásková, Ing. Jaromír Kábrt, za KSČM: Jaromír Frýba, Josef Kubík, Milan Winter a za SNK viz. uvedeno výše. (www.vdb.czso.cz)

Rada byla uspořádána následovně Ing. Ladislav Kult (SNK), Ing. Jiří Kokeš (SNK), Ing. Jiří Mertlík (ODS), Miroslav Kábrt (SNK) a MUDr. Eva Jirásková (ODS).

Tabulka 5: Volby do zastupitelstva obce v roce 1994

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
Číslo	Název	abs.	v %		
1	KDU-ČSL	4765	20,75	15	3
2	ODS	5317	23,15	15	3
3	KSČM	4124	17,96	15	3
4	SNK	8762	38,15	15	6

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

4.3.2 Volby do zastupitelstva obce v roce 1998

Řádné volby se konaly 13.11. – 14.11. 1998. Volební účast v obci Rtyně v Podkrkonoší byla 54,25 %. Volební účast se tedy snížila oproti volbách v roce 1994. Největší počet hlasů získalo sdružení nezávislých kandidátů. Stejně tedy jako v minulých volbách v roce 1994. Lze také konstatovat, že i nadále kandidovaly čtyři strany KDU-ČSL, ODS, KSČM a SNK, které znovu získaly své mandáty. Strana ODS měla pouze 8 kandidátů

a získala 1762 hlasů, čímž také získala nejméně mandátů, a to pouhý jeden mandát. Strana ODS tedy oproti volbám v roce 1994 získala rapidně menší počet hlasů. Zastupiteli za sdružení nezávislých kandidátů se stali MUDr. Jan Hartman, Ing. Ladislav Kult, Mgr. Jana Peterková, Zdeněk Hejna, Jiří Tölg, Jiří Mertlík a Jaromír Kábrt. Z 15 zvolených zastupitelů byly 3 ženy. Kandidátů bez politické příslušnosti bylo 30.

Starostou se stal Ing. Ladislav Kult a zvolení členové zastupitelstva za KSČM: Milan Winter, Pavel Středa, Jaromír Frýba, za ODS pouze Mgr. Hana Vondráčková, za KDU-ČSL: Antonín Nývlt, Jana Sehnalová, Václav Pavel, Jan Pavel, za SNK viz. výše.

(www.vdb.czso.cz)

Členové rady byli Ing. Ladislav Kult (SNK), Jiří Tölg (SNK), Mgr. Jana Peterková (SNK), MUDr. Jan Hartman (SNK) a Mgr. Hana Vondráčková (ODS).

Tabulka 6: Volby do zastupitelstva obce v roce 1998

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
Číslo	Název	abs.	v %		
1	KSČM	3173	18,19	15	3
2	SNK	8128	46,61	15	7
3	ODS	1762	10,10	8	1
4	KDU-ČSL	4376	25,09	15	4

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

4.3.3 Volby do zastupitelstva obce v roce 2002

Volby se konaly 01.11. – 02.11.2002. Volební účast činila 54,08 %, tedy stejnou jako tomu byl v předchozích volbách v roce 1998. Nejvíce hlasů získalo opět sdružení nezávislých kandidátů, a to s počtem 8484. Ostatním stranám se nepodařilo překonat ani hranici 4000 hlasů. Sdružení nezávislých kandidátů tak obsadilo 8 mandátů, tedy o jeden mandát více než v předchozích volbách. Zastupitelé zvoleni ve volbách v roce 2002 za sdružení nezávislých kandidátů byli následující: MUDr. Jan Hartman, Ing. Ladislav Kult, Mgr. Jana Peterková, Mgr. Karel Brát, Jiří Tölg, Zdeněk Hejna, František Pěkný a Jiří Mertlík. Zvolených zastupitelů bylo 15 z toho 3 ženy, tedy stejný počet žen jako tomu bylo ve volbách minulých. Kandidátů bez politické příslušnosti bylo 41.

Starostou se stal Ing. Ladislav Kult zvolení členové zastupitelstva byli za KSČM: Jaromír Frýba, Milan Romančák, za ODS: Mgr. Hana Vondráčková, Zdeněk Tluchoř st., za

KDU-ČSL: Jana Sehnalová, Ing. Jiří Hanuš, Zdeněk Vitek a za SNK viz. uvedeno výše.
(www.vdb.czso.cz)

Rada byla sestavena z těchto členů Ing. Ladislav Kult (SNK), Ing. Jiří Hanuš (KDU-ČSL), Mgr. Karel Brát (SNK), Mgr. Jana Peterková (SNK) a MUDr. Jan Hartman (SNK).

Tabulka 7: Volby do zastupitelstva obce v roce 2002

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
Číslo	Název	abs.	v %		
1	KSČM	2346	13,10	15	2
2	ODS	3144	17,56	15	2
3	KDU-ČSL	3934	21,97	15	3
4	SNK	8484	47,38	15	8

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

4.3.4 Volby do zastupitelstva obce v roce 2006

Volby se konaly 20.10. – 21.10. 2006. Volební účast byla 55,26 %. Kromě již 4 předchozích stran z voleb minulých období se ještě přidalo sdružení nezávislých kandidátů – Města Rтынě v Podkrkonoší. Oproti předchozím volbám lze tedy hovořit o takzvaném tříštění hlasů vzhledem k tomu, že sdružení nezávislých kandidátů bylo rozděleno na sdružení nezávislých kandidátů a SNK – Města Rтынě v Podkrkonoší. Nejvíce hlasů získalo opět sdružení nezávislých kandidátů a získalo tak 5 mandátů. Oproti volbám předchozím si tak pohoršilo o 3 mandáty. Strany ODS a KDU-ČSL získaly každý 3 mandáty. Počet zvolených zastupitelů byl 15 z toho byly dvě ženy. Kandidátů bez politické příslušnosti bylo 54.

Starostou se stal Zdeněk Špringr a členové zastupitelstva byli za KDU-ČSL: Jana Sehnalová, Ing. Jiří Hanuš, Zdeněk Vitek, za KSČM: Jaromír Frýba, Milan Romančák, za SNK – Města Rтынě v Podkrkonoší: Mgr. Martin Mičola, Jiří Šrůtek, za SNK: MUDr. Jan Hartman, Ing. Ladislav Kult, Zdeněk Špringr, Mgr. Jana Peterková, František Pěkný, za ODS: Miroslav Kábrt, MUDr. Jan Petřík, Ing. Josef Klapal. (www.vdb.czso.cz)

Členové rady byli Zdeněk Špringr (SNK), Ing. Jiří Hanuš (KDU-ČSL), Ing. Ladislav Kult (SNK), Mgr. Martin Mičola (SNK – Města Rтынě v Podkrkonoší), Mgr. Jana Peterková (SNK).

Tabulka 8: Volby do zastupitelstva obce v roce 2006

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
Číslo	Název	abs.	v %		
1	KDU-ČSL	3808	20,27	15	3
2	KSČM	2232	11,88	15	2
3	SNK – Města Rтынě v Podkrkonoší	3133	16,68	15	2
4	SNK	5688	30,28	15	5
5	ODS	3921	20,88	15	3

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

4.3.5 Volby do zastupitelstva obce v roce 2010

Volby se konaly 15.10. – 16.10. 2010. Volební účast byla 54,48 %. Kandidátů bez politické příslušnosti bylo 38. V těchto volbách došlo ke změně kandidujících stran. Zůstaly strany KDU-ČSL, KSČM a SNK. Změnou bylo ale sdružení ODS a NK. Nejvíce hlasů opět dostalo sdružení nezávislých kandidátů a to 9352 hlasů, tedy nejvíce hlasů, co doposud za porovnávané volby dostalo. SNK tak získalo 8 mandátů jako tomu bylo v roce 2002. Naopak nejméně hlasů dostalo KSČM a získalo tak pouhý jeden mandát. Nové sdružení ODS a NK získalo druhý nejvyšší počet hlasů, a tak dosáhlo na počet čtyř mandátů. Počet volených zastupitelů byl 15 z toho byly 4 ženy, což je doposud nejvyšší počet zastupitelek za zkoumané volby.

Starostou se stal Zdeněk Špringr a členové zastupitelstva byli za SNK: Zdeněk Špringr, Mgr. Hana Vondráčková, MUDr. Jan Hartman, Jiří Nágl, Mgr. Jana Peterková, Irena Justová, František Pěkný, Vladimír Vasiljev, za sdružení ODS, NK: Miroslav Kábrt, RNDr. Štěpán Hubálovský Ph.D., Pavel Fišera, Ing. Josef Klapal, za KSČM: Milan Romančák, za KDU-ČSL: Jana Sehnalová, Ing. Jiří Hanuš. (www.vdb.czso.cz)

Rada byl sestavena následovně Zdeněk Špringr (SNK), Ing. Jiří Hanuš (KDU-ČSL), Jiří Nágl (SNK), MUDr. Jan Hartman (SNK) a RNDr. Štěpán Hubálovský (SNK).

Tabulka 9: Volby do zastupitelstva obce v roce 2010

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
Číslo	Název	abs.	v %		
1	SNK	9352	49,69	15	8
2	Sdružení ODS, NK	4592	24,40	15	4
3	KSČM	1707	9,07	15	1
4	KDU-ČSL	3168	16,83	15	2

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

4.3.6 Volby do zastupitelstva obce v roce 2014

Volby se konaly 10.10. – 11.10. 2014. Volební účast činila 48,45 %, což byla nejnižší volební účast za sledované období. Platných hlasů bylo 16 072. Kandidátů bez politické příslušnosti bylo 30. Oproti předchozím volbám v roce 2010 kandidovaly pouhé tři strany KDU-ČSL, KSČM a SNK. Nejvyšší počet hlasů získalo sdružení nezávislých kandidátů s absolutním počtem hlasů 9977 a dosáhlo tak 10. mandátů. Nejnižší počet hlasů opět získala strana KSČM a stejně jako tomu bylo ve volbách předchozích získala pouze jeden mandát. Zvolených členů zastupitelstva bylo 15 z toho 3 ženy.

Starostou se stal Zdeněk Špringr a členové zastupitelstva byli za KDU-ČSL: Jana Sehnalová, Mgr. Martin Mičola, Josef Hejna, za KSČM: Milan Romančák, za SNK: Zdeněk Špringr, Mgr. Hana Vondráčková, Bc. Jiří Nágl, Justová Irena, František Pěkný, RNDr. Štěpán Hubálovský Ph.D., Martin Žďárský, Albert Janko, MUDr. Jan Hartman, Stanislav Řezníček. (www.vdb.czso.cz)

Na zasedání zastupitelstva byli zvoleni následující členové rady Zdeněk Špringr (SNK), Ing. Jiří Hanuš (KDU-ČSL), Bc. Jiří Nágl (SNK), doc. RNDr. Štěpán Hubálovský Ph.D. (SNK), Bc. Stanislav Řezníček, Dis. (SNK).

Tabulka 10: Volby do zastupitelstva obce v roce 2014

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
Číslo	Název	abs.	v %		
1	KDU-ČSL	4253	26,46	15	4
2	KSČM	1842	11,46	15	1
3	SNK	9977	62,08	15	10

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

4.3.7 Shrnutí

Lze si povšimnout, že v zastupitelstvu od roku 1994 do roku 2014 se objevují stejná jména. Počet kandidujících stran se v pozorovaných letech pohyboval od 3 do 6. Největší volební účast byla v roce 1994, poté se již volební účast vždy pohybovala okolo 55 %, až na rok 2014, kdy volební účast klesla na 48,45 %. Počet žen v zastupitelstvu se pohyboval od jedné po čtyři.

SNK, KSČM a KDU-ČSL jsou stranami, které v posuzovaných volbách působí po celou dobu. Sdružení nezávislých kandidátů má v obci Rтынě v Podkrkonoší největší podporu, a tak získalo ve všech posuzovaných volbách nejvíce hlasů a také nejvíce mandátů. Jako důvod uvádí jeden z respondentů silné osobnosti a oblíbenost kandidátů u občanů obce. KDU-ČSL je stranou, která má v obci historii. Počet hlasů, které KDU-ČSL ve volbách získává se pohybuje v rozmezí 3168–4765. Strana KSČM postupně oslabuje a získává v každých dalších volbách méně hlasů. Důvodem, který plyne z polostrukturovaných rozhovorů, je stárnoucí populace a nevýrazní kandidáti.

Strana ODS, která v roce 1994 získala 3 mandáty a druhý nejvyšší počet hlasů již v dalších volbách získala pouhých 1762 hlasů a jeden mandát. Také byla jedinou stranou, která v roce 1994 kandidovala s pouze s 8 kandidáty. Nadále pak v roce 2002 a 2006 ještě kandidovala jako samostatná strana ODS, ale ve volbách roku 2010 kandidovala jako sdružení ODS a NK. Od roku 2014 již nemá v obci Rтынě v Podkrkonoší zastoupení. Z polostrukturovaných rozhovorů vyplývá, že straně ODS chyběl lídr a že zájem občanů, kandidujících za ODS, zanikl. SNK – Města Rтынě v Podkrkonoší kandidovalo pouze ve volbách roku 2006, lze si povšimnout, že v těchto volbách byl nejvyšší počet kandidujících stran, počet získaných hlasů se tedy rozdělil mezi více stran. Sdružení ODS, NK působilo v obci pouze mezi lety 2010 a 2014. Od roku 2014 již v obci působí pouze 3 strany a to SNK, KDU-ČSL a KSČM.

4.4 Zařazení obce do velikostního zařazení dle teorie koalic

4.4.1 Teorie koalic dle Jüptnera

Jüptner ve své studii rozděluje obce do čtyř velikostí, a to na nejmenší obce, obce menší střední velikosti, obce větší střední velikosti a největší obce. Obec Rтынě v Podkrkonoší je obcí menší střední velikosti, jelikož její počet obyvatel je okolo 3000.

Jüptner uvádí, že se vzrůstajícím počtem obyvatel se začíná projevovat situace, kdy kandidáti politických stran poráží nezávislé kandidáty, přičemž ale jako politickou stranu bere i například sdružení nezávislých. V obci Rтынě v Podkrkonoší vyhrává opakovaně sdružení nezávislých kandidátů, a to z důvodu největší oblíbenosti u občanů.

Jüptner také ve své práci uvádí, že většina kandidátů jsou bezpartijní. V obci Rтынě v Podkrkonoší je u zkoumaných voleb vždy vyšší počet kandidátů bez politické příslušnosti, například u posledních zkoumaných voleb roku 2014 bylo 30 kandidátů bez politické příslušnosti a 15 kandidátů s politickou příslušností. U voleb roku 1994 byl počet kandidátů bez politické příslušnosti 33 z celkového počtu 60, tudíž nelze hovořit o většině bezpartijních kandidátů, nýbrž zhruba o polovině. U dalších zkoumaných voleb byl vždy vyšší počet kandidátů bez politické příslušnosti, nicméně nelze hovořit o většině, ale spíše o větší polovině.

Jüptner ve své práci mluví o jakých si „jádrech“, která tvoří několik aktivistů. Tento trend potvrzuje i jeden z respondentů. Z polostrukturovaných rozhovorů také vyplynulo, že na předních místech kandidátky jsou kandidáti, kteří mají skutečný zájem o post zastupitelského křesla a zbytek kandidátů už je jen „do počtu“.

Strany objevující se v obci Rтынě v Podkrkonoší jsou strany etablované ODS, KSČM, KDU-ČSL a poté strany lokálně komunální SNK. Strana KDU-ČSL se schází jednou za rok, strana KSČM se schází jednou za čtvrt roku a SNK se neschází vůbec. Na SNK je v obci nahlíženo pozitivně. Oblíbenost kandidátů v SNK je u občanů Rтынě v Podkrkonoší zřejmá. Rozdělení vlivu je nepsanými pravidly, vítězná strana volí starostu, na kterém je předem již domluvená. Místostarosta uvádí, že vše se děje „bez emocí“, tedy se souhlasem.

4.4.2 Typologie koalic dle Balíka

Po volbách roku 1994 byla sestavena koalice stran ODS a SNK. Koalice disponovala devíti mandáty a opozice šesti mandáty. Autorka označuje tuto **koalici za nadměrnou ideově propojenou**. V takovéto koalici není třeba výraznějších kompromisů, neboť koalice je ideově propojená. V opozici byla strana KSČM a KDU-ČSL.

Koalice po volbách roku 1998 byla sestavena následovně: SNK a ODS. Sdružení nezávislých kandidátů ve volbách získalo sedm mandátů a strana ODS získala jeden mandát. Koalice tak obsahovala osm mandátů a opozice sedm mandátů. V opozici byly strany KSČM a KDU-ČSL. V typologii koalic dle Balíka je uveden termín soutěživosti, nicméně soutěživost na úrovni místní politiky není nijak znatelná. Koalici lze nazvat **minimální vítěznou ideově propojenou**.

Po volbách roku 2002 byla vytvořena koalice SNK a KDU-ČSL. Koalice tvořila jedenáct mandátů a v opozici tak zůstaly čtyři mandáty. V opozici zůstaly strany KSČM a ODS. Lze tuto koalici označit za **nadměrnou ideově propojenou**.

Ve volbách roku 2006 kandidovalo pět politických subjektů. Koalice po volbách byla složena ze stran SNK, KDU-ČSL a SNK – Města Rtyně v Podkrkonoší. Koalice obsahovala deset mandátů a opozice pět mandátů. V opozici byly strany KSČM a ODS. Lze opět hovořit o **nadměrné ideově propojené koalici**.

Po volbách roku 2010 došlo k sestavení koalice SNK a KDU-ČSL. Koalice měla 10 mandátů a opozice pět mandátů. V opozici byly strany KSČM a sdružení ODS a NK. Sdružení nezávislých kandidátů mohlo sestavit i jednobarevnou exekutivu, nicméně by disponovaly osmi mandáty v koalici oproti sedmi mandátům v opozici. Sestavením koalice SNK a KDU-ČSL lze hovořit o **nadměrné ideově propojené koalici**.

V sestavování komunálních koalic po volbách roku 2014 si lze povšimnout opět sestavené koalice SNK a KDU-ČSL, čímž bylo dosaženo více než nadpoloviční většiny. Sdružení nezávislých kandidátů mohlo zvolit i variantu jednobarevné exekutivy, ale přistoupilo na spolupráci s KDU-ČSL čímž lze opět hovořit o **nadměrné ideově propojené koalici** s tím, že v opozici byla pouze KSČM. V koalici tedy bylo 14 mandátů a v opozici pouze jeden mandát.

4.5 Významné subjekty působící na místní scéně

4.5.1 Sdružení nezávislých kandidátů (SNK)

Sdružení nezávislých kandidátů je nejvýznamnější subjekt působící na místní politické scéně, a to z důvodu největšího počtu získaných hlasů ve všech volbách, který autorka posuzuje. SNK vzniklo po roce 1990. Již při volbách v roce 1994 získalo sdružení nezávislých kandidátů nejvíce hlasů. Z polostrukturovaného rozhovoru se zástupcem SNK vyplývá, že se představitelé pravidelně neschází.

4.5.2 Křesťanská a demokratická unie – Československá strana (KDU-ČSL)

Strana KDU-ČSL fungovala za první republiky, znovu obnovení jako místní organizace přišlo v roce 1969. Strana měla v minulosti velký počet členů a pořádaly se různé zájezdy a jiné akce. Doposud je každoročně pořádán ples. Strana se již schází pouze jednou za rok, v minulosti se scházela častěji.

4.5.3 Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM)

Strana KSČM vznikla v roce 1990 jako nástupce KSČ. Věková hranice je v současnosti dost vysoká a nových členů z řad mladých nepřichází. Strana se schází jednou za čtvrt roku. Zastupitel podá informace o tom, co se chystá nebo co se stalo v obci i o jednáních zastupitelstva obce. Strana pořádá pro občany různé vzpomínkové akce.

4.6 Orgány obce

Komunální volby se konaly 5.-6. 10. 2018 pro volební období 2018–2022. Byli zvoleni následující členové zastupitelstva Zdeněk Špringr (SNK), Ing. Jiří Hanuš (KDU-ČSL), doc. RNDr. Štěpán Hubálovský Ph.D. (SNK), Bc. Stanislav Řezníček, DiS (SNK), Albert Janko (SNK), Mgr. Martin Mičola (KDU-ČSL), Irena Justová (SNK), Martin Žďárský (SNK), Josef Hejna (KDU-ČSL), František Pěkný (SNK), Milan Romančák (KSČM), Jana Sehnalová (KDU-ČSL), Mgr. Hana Vondráčková (SNK), Bc. Veronika Turková (SNK), Pavel Fišera (SNK).

Starostou se stal Zdeněk Špringr, který kandidoval za sdružení nezávislých kandidátů a místostarostou se stal Ing. Jiří Hanuš za KDU-ČSL.

Rada obce byla sestavena následovně Zdeněk Špringr (SNK), Ing. Jiří Hanuš (KDU-ČSL), Bc. Stanislav Řezníček DiS (SNK), doc. RNDr. Štěpán Hubálovský Ph.D. (SNK), Albert Janko (SNK).

Výbory zastupitelstva byly zřízeny dva. Finanční výbor je složen z předsedy Mgr. Martina Mičoly a dvou členů Martina Žďárského a Ing. Moniky Kaněrové. Předsedkyní kontrolního výboru je Irena Justová a členové jsou Pavel Fišera a Pavel Blažek.

Rozpočet, finance, bezpečnost, vnitřní správu, investiční činnost, dopravu a místní hospodaření má na starosti Zdeněk Špringr. Ing. Jiří Hanuš má ve své kompetenci územní plán, životní prostředí, příspěvkové a ostatní organizace zřízené městem, majetek města a pohřebnictví. Zdravotnictví, sociálním záležitostem a kultuře se věnuje Albert Janko. Doc. RNDr. Štěpán Hubálovský Ph.D. zodpovídá za školství, sport a mládež. Občanské záležitosti a cestovní ruch je v rukou Bc. Stanislava Řezníčka DiS. (www.rtyne.cz)

4.7 Analýza vybraných politických subjektů působících ve Rtyni v Podkrkonoší

Byly provedeny rozhovory se zástupci jednotlivých politických stran v obci Rtyně v Podkrkonoší. Tedy se zastupitelem za KSČM, s místostarostou za KDU-ČSL a se zastupitelem za SNK.

Z rozhovoru vychází, že politici na místní scéně působí již řadu let, někteří dokonce 20 let. Dva z nich byli osloveni stranou pro vstup na místní politickou scénu a jeden se rozhodl sám pro vstup z důvodu nespokojenosti s místní samosprávou a chutí řadu věcí změnit. Dva z respondentů zůstali ve straně, do které vstoupili a jeden z oslovených respondentů změnil stranu za jeho působení na místní politické scéně. Jako důvod změny uvádí zánik strany ODS, ve které jako nezávislý původně kandidoval.

Někteří respondenti uvádí, že jejich představy o vstupu a působení na politické scéně se shodují s realitou. Jiný zas uvádí, že vstupovali s vizí, že se dá řada věcí změnit a zlepšit a realita je ve skutečnosti jiná. Respondenti uvádějí, že motivací vstoupit na místní politickou scénu bylo více, a to například zaměření se na konkrétní problémy v obci nebo práce pro občany Rtyně v Podkrkonoší či aktivní účast na dění v obci. V případě respondentů, kteří působí na místní politické scéně již 20 let, uvádějí, že začátky v komunální politice byly odlišné od současnosti, a to z důvodu ne tak dobrého uspořádání a různých nejasností souvisejících s porevoluční dobou.

Jeden z tázaných uvádí, že si dal za cíl, jak Rtyně do budoucna bude zásobena vodou, aby ji byl dostatek. Uvádí, že byly vybudovány dva nové zdroje pro obec a že i přes veškeré komplikace, kterým výstavba čelila se došlo ke zdárnému cíli. Nyní je prováděna studie

zastavitelnosti, jsou nastartované další projekty jako je nová kanalizace, parkování u hlavního nádraží, oprava střechy na budově MěÚ nebo chodník k čerpací stanici.

Za funkční období jednotlivých starostů probíhal rozvoj obce, uvádí dva z respondentů. Došlo k převedení skládky na společnost s ručením omezeným a vybavení potřebnou technikou, rekonstrukce a opravy kanalizace či rekonstrukce čističky. Skládka za dobu trvání jako společnost s ručením omezeným, tedy od roku 1994, vykazala 110 000 000 Kč, což jsou dva rozpočty obce. Jeden z dotazovaných respondentů uvádí, že za prvního starosty Nývltů vývoj spíše stagnoval, a dokonce byla podniknuta nesprávná rozhodnutí jako například prodej Rychty. Jako pozitivum uvádí vznik skládky Pod Haldou. Za starosty Kulů, uvádí jeden z dotazovaných, pouze podporu sportovních aktivit. Za pozitivum uvádí plynofikaci obce. Posledního starostu Špringra hodnotí jeden z dotazovaných nejlépe. Starosta se podle něj zasloužil o řadu pozitivních věcí, ať už jde o stavbu kanalizace nebo další investice. Vizí obce do budoucna je rekonstrukce infrastruktury nebo výstavba nové správní budovy.

Výběr kandidátů probíhá dohodou, ti, kteří mají zájem o nějakou funkci jsou napsáni na kandidátce na předních místech, zbytek míst jsou takzvané „křoví“, uvádí jeden z dotazovaných. Jiný zase uvádí, že kandidátku se jim daří sestavit z řad vlastních členů a řad nestraníků a pořadí je na domluvě.

Volba starosty probíhá dohodou. Ze strany, která získala nejvíce hlasů, tedy sdružení nezávislých kandidátů, byl vybrán starosta. Post místostarosty byl nabídnut straně KDU-ČSL.

Sdružení nezávislých kandidátů, dle respondentů, má největší podporu z důvodu sestavení nejzajímavější kandidátky. Jeden z dotazovaných uvádí, že občané nejen v jejich městě už mají dost velkých politických stran a skandálů s nimi se spojených, SNK je tedy podle něj ideální řešení. Další z respondentů uvádí, že SNK má největší podporu z důvodu, že občané nechtějí volit zbývající dvě kandidující strany, že v nich chybí výrazné osobnosti.

Strana KSČM nemá tolik podpory od voličů z důvodu starší generace členů, uvádí jeden z respondentů. Strana ODS nemá v obci již zastoupení, jako důvod uvádí jeden z respondentů, že obec je příliš malá pro realizaci vizí této strany. Zájem o komunální politiku v obci je prý i ze strany mladších lidí.

5 Závěr

Bakalářská práce je zaměřena na politické aspekty řízení a rozvoje obce Rtně v Podkrkonoší. Práce analyzuje vývoj politických preferencí v obci. Je rozdělena na dvě části, a to teoretickou a praktickou.

V teoretické části jsou objasněny pojmy veřejná správa, samospráva, obec a orgány obce. Dále se autorka věnuje komunální politice a komunálním volbám. V závěru teoretické části je obsažena teorie koalic, rozdělení velikostí obcí dle Jüptnera a typologie koalic dle Balíka. Teoretické ukotvení je nezbytnou součástí pro praktickou část bakalářské práce.

Práce pokračuje praktickou částí, kde je nejprve charakterizována obec Rtně v Podkrkonoší, která se nachází v královehradeckém kraji v okrese Trutnov. Obec má bohatou historii a její vývoj byl ovlivněn těžbou černého uhlí. Zajímavostí je List Jiřího z Poděbrad, který je v současnosti uchován v archivu v Trutnově. Obci nechybí ani kultura, sport, obvodní lékaři, zubní lékař či zájmové spolky. Rtně v Podkrkonoší je obklopena přírodou a v dohledu je i nejvyšší hora Sněžka.

Demografická analýza obce ukazuje počet obyvatel mezi lety 1869 až 2011. Nárůst mezi zkoumanými roky je o 1000 obyvatel. Jeden z respondentů uvádí, že největší nárůst počtu obyvatel byl okolo roku 1970 a to z důvodu fungování dolů, lidé se tedy stěhovali do Rtně kvůli práci. Uzavření dolů proběhlo v roce 1991 a tím byl způsoben i mírný odliv obyvatelstva, jehož počet nyní zůstává přibližně na stejné hranici 3000 obyvatel. Dle věkové struktury obyvatel největší věkovou skupinu tvoří lidé od 15-64 let. Míra nezaměstnanosti v obci byla v prvním kvartálu roku 2021 nižší než obecná míra nezaměstnanosti v České republice.

V komunálních volbách se, mezi lety 1994–2014, vyskytovalo 3–6 politických stran, a to ODS, KDU-ČSL, KSČM, SNK, SNK – Města Rtně v Podkrkonoší a Sdružení ODS, NK. Strany KDU-ČSL, KSČM a SNK se ve zkoumaných volbách vyskytují po celou dobu. Sdružení nezávislých kandidátů má v obci největší podporu ve všech posuzovaných volbách, z polostrukturovaných rozhovorů vyplývá, že zástupci strany jsou v obci oblíbení a na kandidátce se objevují výrazné osobnosti. Strana KDU-ČSL má v obci historii. Počet mandátů, získaných ve zkoumaných volbách, se pohybuje v rozmezí od dvou do čtyř. Strana KSČM postupně oslabuje a získává v každých dalších volbách méně hlasů. Důvodem, který plyne z polostrukturovaných rozhovorů, je stárnoucí populace a nevýrazní kandidáti. Strana ODS již nemá v obci zastoupení, a to od roku 2014. Z polostrukturovaných rozhovorů

vyplývá, že ambice kandidátů na působení v místní politice zmizely a rovněž straně chyběl lídr. Jako další důvod uvádí jeden z respondentů, že je obec příliš malá pro realizaci vizí této strany. Za zkoumané období strana ODS v roce 1994 získala druhý nejvyšší počet hlasů, v roce 1998 s pouhými osmi kandidáty získala jeden mandát a nadále ještě kandidovala jako samostatná strana v roce 2002 a 2006. V roce 2010 kandidovala jako sdružení ODS a NK a nadále již nemá zastoupení na politické scéně v obci Rtyň v Podkrkonoší. Nejvyšší počet kandidujících stran byl v roce 2006, kdy na jedno volební období působilo SNK – Města Rtyň v Podkrkonoší. Počet kandidujících stran v roce 2006 dosáhl na číslo pět, a tak lze pozorovat rozdělení počtu hlasů mezi více stran. Počet žen v zastupitelstvu za zkoumané období se pohyboval v rozmezí od jedné do čtyř.

Nejvyšší volební účast zaznamenal rok 1994, a to 74,94 %, naopak nejnižší volební účast byla v roce 2014, která klesla na hodnotu 48,45 %. U ostatních zkoumaných voleb se volební účast pohybovala okolo 55 %.

Změnou, která se místní politické scéně udála byl přechod jednoho z členů ODS do sdružení nezávislých kandidátů, jako důvod respondent uvádí zánik strany ODS. Jeho stále trvající zájem o působení na místní politické scéně přinesl zápis na kandidátku SNK.

Analýza povolebních komunálních koalic ukazuje nejčastější výskyt nadměrné ideově propojené koalice. Ve zkoumaném období se objevila i koalice minimální vítězná ideově propojená. Tato koalice byla sestavena z důvodu spolupráce SNK a ODS, která trvala dvě volební období, a to po volbách roku 1994 a 1998. V koalici minimální vítězná ideově propojené Balík uvádí termín soutěživosti, ovšem z polostrukturovaných rozhovorů plyne, že soutěživost na místní úrovni komunální politiky se v podstatě nevyskytuje. Od roku 2002 sdružení nezávislých kandidátů bylo vždy v koalici se stranou KDU-ČSL, panují zde dobré vztahy, jak plyne z polostrukturovaných rozhovorů. Koalice od roku 2002 do 2014 ovšem nebyly pouze složené z politických subjektů SNK a KDU-ČSL. V koalici po dobu zkoumání byly také strany SNK – Města Rtyň v Podkrkonoší a již zmiňovaná strana ODS. V koalici nebylo sdružení ODS, NK, které působilo v obci jedno volební období. Strana, která se nevyskytuje v koalici ani jednou, ve zkoumaných volbách, je KSČM. Dle Balíka je trend ponechávání strany KSČM, mimo koalici v komunální politice, častý. Nutno ještě podotknout, pro upřesnění, že sdružení nezávislých kandidátů je pro klasifikaci koalic považováno za středové.

Dle Jüptnera lze Rtyň v Podkrkonoší zařadit do obcí menší střední velikosti. Z polostrukturovaných rozhovorů vychází, že osobní vztahy zde hrají významnou roli.

Sdružení nezávislých kandidátů je zařazeno mezi „politické strany“ na komunální úrovni. Kandidátů bez politické příslušnosti, za zkoumané volby, se objevuje více než kandidátů patřících do strany, například u posledních zkoumaných voleb roku 2014 bylo 30 kandidátů bez politické příslušnosti a 15 kandidátů s politickou příslušností. Naopak zase u voleb roku 1994 byl počet kandidátů bez politické příslušnosti 33 z celkového počtu 60, tudíž nelze hovořit o většině bezpartijních kandidátů, nýbrž zhruba o polovině. Z polostrukturovaných rozhovorů vychází, že komunální politika je na místní úrovni tvořena takzvanými „jádry“. Skutečný zájem o zastupitelské křeslo mají kandidáti na předních místech kandidátky, zbylí kandidáti tvoří takzvané „křoví“. Sestavení kandidátky je na domluvě, uvádí jeden z dotazovaných. Pravidelné schůze jednotlivých politických stran se pořádají u stran KDU-ČSL a KSČM, sdružení nezávislých kandidátů se neschází. Celkový systém spíše nepůsobí soutěživě. Při rozdělování exekutivních postů jde o dohodu a vše se děje „bez emocí“ říká jeden z respondentů. Rozdělení vlivu je nepsanými pravidly, vítězná strana volí starostu, na kterém je již předem domluvená. Jelikož se jedná o obec menší střední velikosti, termín koalice se zde vyskytuje zřídka, jde spíše o pojem dobrých osobních vztahů. Lze konstatovat, že opozice jsou zastupitelé mimo exekutivní posty. V roce 2014 i v roce 2018 byly zvoleny strany SNK, KDU-ČSL a KSČM, lze poznamenat, že voliči důvěřují těmto stranám a SNK je v obci nejvíce oblíbená.

Na základě zjištěných poznatků z praktické části lze tvrdit, že Rtyně v Podkrkonoší se příliš neliší od velikostního rozdělení obcí a jejího charakterizování dle Jüptnera.

6 Seznam použitých zdrojů

6.1 Bibliografické zdroje

BALÍK, Stanislav, 2009. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada. Politologie (Grada). 256 s. ISBN 978-80-247-2908-4.

BUREŠ, Jan, CHARVÁT, Jakub, JUST, Petr, ŠTEFEK, Martin, 2013. *Česká demokracie po roce 1989. Institucionální základy českého politického systému*. Praha: Grada. Politologie (Grada). 528 s. ISBN 978-80-247-4283-0.

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan, 2010. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada. Politologie (Grada). 240 s. ISBN 978-80-247-3061-5

ČMEJREK, Jaroslav, ČOPÍK, Jan, 2016. *Veřejná správa*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, ekonomická fakulta. 152 s. ISBN 978-80-7394-578-7.

ČOPÍK, Jan, KOPŘIVA, Radek, ČMEJREK, Jaroslav. Mayors as a variable in typologies of a local governments: a case study of the Czech Republic. *Local Government Studies*. ISSN 0300-3930. Dostupné z: doi:10.1080/03003930.2019.1699069

JÜPTNER, Petr, 2004. *Komunální koalice a politické modely*. Politologická revue 2. ISSN 1211-0353.

KOUDELKA, Zdeněk, 2007. *Samospráva*. Praha: Linde. 399 s. ISBN 978-80-7201-665-5.

ŠARADÍN, Pavel, HAVLÍČEK, Ondřej, ZÁBRANSKÝ Richard, 2012. *Základní informace ke komunální politice: pro mladé a všechny, kteří se zajímají o komunální politiku*. Praha: Freidrich-Ebert-Stiftung, zastoupení v České republice. 34 s. ISBN 978-80-87748-08-4.

VETEŠKA, Jaroslav, 2004. *Úpicko tenkrát a dnes*. Praha: Ostrov. ISBN 80-86289-34-6.

6.2 Legislativa

Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů*. 31.12.2001, částka 178. ISSN 1211-1244

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecním zřízení). In: *Sbírka zákonů*. 15.05.2000, částka 38. ISSN 1211-1244.

6.3 Elektronické zdroje

České volby: *Komunální politika a volby* [online]. České volby. [cit. 30.12.2021].
Dostupné z: <https://www.ceske-volby.cz/category/komunalni-politika/>

Český statistický úřad: *Veřejná databáze: Rtyně v Podkrkonoší (okres Trutnov)* [online].
[cit. 25.01.2022]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/>

HK region: *Kladské pomezí* [online]. HK region. [cit. 25.01.2022]. Dostupné z:
<https://www.hkregion.cz/dr-cs/102225-rtyne-v-podkrkonosi.html>

LAGs: *Rtyně v Podkrkonoší*. [online]. LAGs. [cit. 28.01.2022]. Dostupné z:
<https://www.lags.cz/rtyne-v-podkrkonosi-detail-obec-4368.html>

Místopisný průvodce: *Rtyně v Podkrkonoší*. [online]. Místopisy. [cit. 31.01.2022].
Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/10002/rtyne-v-podkrkonosi/pocet-obyvatele/>

Rtyně: *Oficiální stránky obce Rtyně v Podkrkonoší* [online]. Rtyně v Podkrkonoší. [cit. 25.01.2022]. Dostupné z: <https://www.rtyne.cz/index.asp>

Slideplayer.cz: *Specifikace strategického plánování ve veřejné správě* [online]. Strategické plánování. [cit. 10.01.2021]. Dostupné z: <https://slideplayer.cz/slide/12417645/>

Turistika: *Rtyně v Podkrkonoší* [online]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/mista/rtyne-v-podkrkonosi/detail>

ZŠ a ZUŠ Rtyně v Podkrkonoší: *Oficiální stránky ZŠ A ZUŠ Rtyně v Podkrkonoší*. [online]. ZŠ a ZUŠ. [cit. 31.01.2022]. Dostupné z: <https://www.zsrtyne.cz/>

7 Přílohy

Příloha č.1: Otázky pro respondenty

- 1) Jak dlouho působíte na místní politické scéně?
- 2) Proč jste se rozhodl vstoupit do politiky?
- 3) S jakými představami jste do politiky vstupoval a jaká je realita?
- 4) Jak byste charakterizoval obec Rtni v Podkrkonoší?
- 5) Jak se podle Vás vyvíjí obec za posledních 20 let? Vybaví se Vám nějaké významné události pro obec?
- 6) Můžete zhodnotit funkční období jednotlivých starostů? Jednalo se o rozvoj obce nebo spíše o úpadek?
- 7) Jaká je Vaše vize pro obec?
- 8) Změnil jste za Vaši politickou kariéru volební stranu? Pokud ano, proč?
- 9) Jaké zkušenosti jste získal za dobu působení na místní politické scéně?
- 10) Jaké jsou problémy obce? Jak byste je řešil?
- 11) Jak probíhal výběr kandidátů v rámci Vaší volební strany? Jak bylo určeno jejich pořadí.
- 12) Jaká je historie Vaší strany?
- 13) Jak Vaše volební strana funguje? Scházíte se pravidelně?
- 14) Jak běžně probíhá volba starosty a sestavení rady? Jedná se o kompromis a domluvení většiny nebo jde naopak o ostré hlasování?
- 15) Proč myslíte, že sdružení nezávislých kandidátů má největší podporu od voličů?
- 16) KSČM od roku 2010 získala vždy pouze jeden mandát, proč tomu tak je?
- 17) Strana ODS již nemá ve zdejší obci zastoupení, z jakého důvodu?
- 18) Mají zájem o místní politiku i mladí lidé?